

DARBININKAS

Vol. LXXV, Nr. 29
Rugpjūčio - August 3, 1990

Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

50 centų

Liepos mėn. įvykiai

Lietuvos Aukšč. tarybai priėmus nepriklausomybės atstatymo deklaracijos moratoriumą, prezidentas Gorbachiovas sudarė komisiją deryboms su Lietuva, kuriai pirmininkauja min. pirmininkas Ryžkovas. Lietuva taip pat sudarė panašią komisiją derybų eigai ir tvarkai su Sov. S-ga nustatyti. Ūkinė blokada buvo panaikinta.

Danijoj vykusi Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencija išpareigojo siekti įgyvendinti demokratiją, įstatymų ir žmogaus teisių gerbimą, nepriklausomus teismus ir atskirti valstybes nuo politinių partijų valdžios.

Sov. S-gos respublikos viena po kitos pradeda reikalauti didesnių laisvių nuo centro kontrolės: 5 centrinės Azijos respublikos susitarė bendrai naudoti jose auginamus gaminius ir rūpintis jų prekyba be Maskvos įsikišimo.

Liepos 1 įvyko abiejų Vokietijų ūkinis susijungimas, išvedant vieną bendrą valiutą — Vakarų Vokietijos markę.

Sov. S-gos komunistų partijos kongresas posėdžiavo 10 dienų. Čia buvo aštriai kritikuojama prezidento Gorbachio vedama politika ir ūkinės reformos, bet vis tiek partijos gen. sekretorium buvo išrinktas Gorbachiovas, o jo pavaduotoju — Gorbachio pasiūlytas kandidatas Ivaška.

Sov S-gos armija, pasitraukdama iš Vengrijos, reikalauja, kad Vengrija jai sumokėtų už paliekamas apgruvusias kareivines 800 mil. dol.

Rusijos respublikos Aukšč. taryba nutarė panaikinti partijos celes armijoj, įstatymų vykdymo įstaigose ir pramonės įmonėse.

Sovietinės Moldavijos ir Ukrainos respublikos pasiskelbė suvereniom ir savo įstatymams suteikė pirmenybę prieš sąjungos įstatymus, bet nereikalavo atsiskyrimo nuo Maskvos.

Albanijoj, kuri iki šiol bandė išlaikyti stalinistinę valdymo sistemą, tūkstančiai gyventojų pradėjo rengti demonstracijas ir ieškoti prieglaudos svetimų valstybių ambasadose, kur jų prisirinko tiek daug, kad vyriausybė buvo priversta leisti jiems išvykti į užsienį.

Japonijos min. pirmininkas Tashiki Kaifu pareiškė, kad Japonija neteiks Sov. S-gai ūkinės paramos kol Sov. S-ga sutiks pradėti derybas dėl jos Antrojo pasaulinio karo metu okupuotų Kurilų salų grąžinimo Japonijai.

Bulgarijos gyventojų demonstracijų priverstas atsistatydino jos prezidentas Peter Mladenov.

Lenkija taip pat pašalino iš vyriausybės ten užsilikusius komunistų partijos narius.

Maskvos mieto taryba nutarė perimti iš valstybės visus gyvenamus namus ir jų butus atiduoti be jokio mokesčio jo nuomininkam.

Paaiškėjo, kad komunistinė Vengrijoj kurį laiką buvo prieglaudą gavęs tarptautinis teroristas Carlos, arba Ilijich Ramirez Sanchez.

Sov. S-gos komunistų partijos kongresas nutarė praplėsti partijos politbiurą, priimdamas į jį sovietinių respublikų partijų pirmuosius sekretorius.

KARDINOLUI V. SLADKEVIČIUI 70 METŲ

Sveikiname!

Vincentas Sladkevičius gimė Žaslių parapijoje, Guronų kaime 1920 rugpjūčio 20. Penktas mažžemio ūkininko vaikas. 1932 baigęs pradžios mokyklą, įstojo į Kaišiadorių gimnaziją. Kai Švietimo ministerija nesutiko tvirtinti vyskupo J. Kuktos skiriamo kapeliono, su būriu kitų mokinių vienerius metus mokėsi laikinoje Kaišiadorių vidurinėje mokykloje. Paskui perėjo į Kauno jėzuitų gimnaziją ir ją baigęs 1939 stojo į Kauno kunigų seminariją, kurią baigė 1944 teologijos licenciatu laipsniu. Į kunigus įšventintas kovo 25 — Viešpaties Apreiškimo dieną.

Tai buvo ryškių asmenybių laida. Būsimojo kardinolo draugai — kapucinai kun. Mykolas Dobrovolskis (Tėvas Stanislovas), kun. Ignacas Milašius (Tėvas Adomas), marijonai kun. dr. Vincas Inkratas, kun. Pranciškus Račiūnas, kun. dekanas Hiliaras Misiūnas, kun. Pranas Šulskis, kun. dr. Viktoras Rimšelis; jėzuitai a.a. kun. Aleksandras Markaitis ir Alfonsas Petronis, dieceziniai kunigai — dekanas Alfonsas Jančys, Juozas Lukšas, a.a. Antanas Lileika, Prosperas Bubnys, keliolika kitų šviesių ir uolių kunigų.

Į pirmąją paskyrimo vietą — Kietaviškes — kun. Vincentas, mamytės lydymas, 1944 liepos mėn. iš tėviškės nužingsniavo pėsčias, nes, besitraukiant vokiečiams, keliu važiuoti buvo nesaugu. Po poros mėnesių perkeltas vikaru į mokyklos kapelionu į Merkinę (1944.09-1946.06). Po kelis mėnesius vikaravo ar klebonavo Aukštadvaryje, Kaišiadoryse Stakliškėse, Šešuoliuose, Kuktiškėse. Ketverius metus klebonavo Inturkėje (1948.09 - 1952.08) ir ligšiol inturkiečių mielai prisimenamas. Nuo 1952/53 mokslo metų pradžios kun. V. Sladkevičius — Kauno tarpdiecezinės kunigų seminarijos dėstytojas, prefektas (klerikų bendrabučio vedėjas), kurį laiką ir dvasios tėvas. To meto seminarijos auklėtiniai mini ypatingą jaunojo dėstytojo, prefekto stropumą ir nuosirdumą. Buvo ne tiek viršininkas, kiek bičiulis, patarėjas.

Iš trečiojo įkalinimo grįžęs Kaišiadorių vyskupas Teofilus Matulionis 1956 m. kunigą V. Sladkevičių pakėlė kanauninku, bet apie tai žinojo tik kurijos darbuotojai, o daugiau niekas daugiau, net artimiausi draugai.

1957 vyskupas T. Matulionis išsirūpino, kad Šv. Tėvas Pijus XII paskirtų šį kanauninką vyskupu padėjėju ir per Kalėdas Birštono bažnyčioje suteikė jam vyskupo konsekraciją. Valdžios įstaigos buvo informuotos apie būsimą konsekraciją, bet pritarimo negauta, todėl vyskupas T. Matulionis nusivežė savo padėjėją pristatyti Religijų reikalų tarybos įgaliotiniui Justinui Rugieniui. Tas pikta atrėžė, jog valdžia šio vyskupo nepripažins ir vyskupo pareigų eiti jam neleis. Netrukus buvo pareikalauta, kad ir seminarijoje nebedėstytų. Pagaliau 1959 pavasarį vyskupui Sladkevičiui paskirta gyventi prie Latvijos sienos, Nemunėlio Radviliškyje. Dešimt metų buvo draudžiama jam net kojos kelti į savąjį Kaišiadorių vyskupiją.

Taigi 17 metų N. Radviliškio altaristas po klebono kun. Broniaus Šukio mirties kiek laiko vienas tą parapiją aptarnavęs, 1979-1982 tame pačiame Biržų rajone — Pabiržės bažnyčios altaristas. Ir vienur, ir kitur gyvenęs paprasčiausiose mažutėse bakutėse. Gal todėl ir kardinolu

tapęs nesiveržė ištrūkti iš panašaus į anuos namelius Kaišiadoryse.

Sventosios apeigos ir Dievo žodžio skelbimas, ir klausykla bažnyčioje. Ir daug skaitybos, studijų. Toliau gilinosi į gimnazijose ir seminarijoje studijuotas

(nukelta į 2 psl.)

Lietuvos kardinolas V. Sladkevičius

LIETUVOS VICEPREMJERAS ALGIRDAS BRAZAUSKAS KULTŪROS ŽIDINYJE

Lietuvos Respublikos vicepremjeras Algirdas Brazauskas, lydintas prof. Raimundo Rajeko buvo atvykę į Ameriką ir čia svečiavosi apie savaitę laiko. Lankėsi Chicagoje, Washingtone ir New Yorke. Liepos 28 Kultūros Židinyje buvo surengtas jo susitikimas su lietuviška visuomene. Rengė Kultūros Židinio administracija.

Visus parengiamuosius darbus atliko ir susitikimui vadovavo Kęstutis Miklas. Žmonių atsilankė per 200. Svečias Algirdas Brazauskas padarė gana ilgą pranešimą kas dabar vyksta ir kaip vyksta Lietuvoje. Jo pranešimas užtruko daugiau nei valandą.

Taip pat buvo gana daug klausimų. Klausė garbės prezidiumo nariai ir iš publikos. Viskas užsitęsė arti trijų valandų.

Po visų pranešimų ir klausimų apatinėje salėje dar pasisvečiuota. Paskui tolimieji svečiai su palda išvyko vakarieniauti į Baltijos restoraną.

Išsamesnis susitikimo aprašymas bus spausdinamas kitame Darbininko numeryje.

Vakarų Vokietijos prezidentas Richard von Weizsaecker ir Čekoslovakijos prezidentas Vaclav Havel susitiko Vienoj su Austrijos prezidentu Kurt Waldheim Salzburgo festivalio metu.

Prezidiumas Kultūros Židinyje liepos 28 Lietuvos vicepremjero Algirdo Brazausko susitikime. Iš k. — Kultūros Židinio tarybos pirmininkas Algirdas Mačiulaitis, Tautos Fondo valdybos pirmininkas Juozas Giedraitis, prekybininkas Vytautas Valatkaitis, Lietuvos gen. konsulas Anicetas Simutis, svečias iš Lietuvos prof. Raimundas Rajekas. Darbininko redaktorius Tėv. dr. Kornelijus Bučmys, Laisvės Žiburio direktorius Romas Kezys, Kęstutis Miklas — Kultūros Židinio valdybos narys, organizavęs susitikimą ir jį pravedęs. Prie pulto kalba svečias Algirdas Brazauskas. Nuotr. V. Maželis

Laisvės statulos replika, birželio 1 stovėjusi demonstracijų metu Washingtone. Ją paskolino Baltimorės festivalio komitetas. Ją sukūrė menininkai iš Baltimorės lietuvių muziejaus: Algimantas Grintelis, Jonas Kardokas ir Vytautas Vaškys. Nuotr. K. Laskausko

DEMOKRATŲ SUVAŽIAVIMAS PRAHOJE

Š. m. liepos 4-6 Prahajoje įvyko tarptautinė konferencija, kuri buvo pavadinta "Taikus kelias į demokratiją". Jos organizatorius — koordinacinis centras demokratiniam judėjimams Sovietų Sąjungoje remti, pasivadinęs "Demokratija ir nepriklausomybė". Ši organizacija buvo įkurta 1989 m. pavasarį Paryžiuje. Iki šiol jos nariai buvo įvairių tautybių buvę Sovietų Sąjungos politiniai kaliniai ir disidentai, kurie buvo priversti emigruoti į Vakarus.

Praho konferencija tai jau trečias šios organizacijos tarptautinio masto renginys, kurį dosniai parėmė institucija "The national council to support democracy movements" ir apie 10 kitų Amerikos privačių kompanijų ir asmenų.

Į šią konferenciją atvyko daug demokratinį judėjimą atstovų iš Sovietų Sąjungos ir keletas iš Pabaltijo kraštų. Svečių tarpe buvo keli Lenkijos ir Jugoslavijos demokratai. Konferencijoje dalyvavo čekai, slovakai, moralai, daug amerikiečių. Taip pat buvo atvykusių iš Prancūzijos, Anglijos, Danijos, Norvegijos, Vokietijos ir kai kurių kitų kraštų.

Konferenciją atidarė ir visus jos dalyvius pasveikino ką tik naujai išrinktas Čekijos-Slovakijos

jos federacinės respublikos prezidentas Vaclavas Havelis, pats mažiau kaip prieš metus buvęs Čekoslovakijos disidentas ir politinis kalinys.

Pirmąją konferencijos dieną įvyko net porą valandų užsitęsusi spaudos konferencija, kurioje dalyvavo didžioji organizacijos "Demokratija ir nepriklausomybė" narių dalis. Po to daugiau kaip tris valandas vyko šios organizacijos narių ir svečių, atvykusių iš Sovietų Sąjungos ir Pabaltijo kraštų, pranešimai. Buvo nušviesta politinė padėtis Rusijoje, Ukrainoje, Baltarusijoje, Moldavijoje, Gruzijoje, Armenijoje, Azerbaidžane ir Krymo toliori. Sovietų Sąjungos žydų buklė. Kalbėjo Estijos, Latvijos ir Lietuvos atstovai. Lietuvai atstovavo V. Skudis ir Lietuvos parlamento narys Petras Vaitiekūnas. Šios pirmosios konferencijos dienos renginys pravedė organizacijos "Demokratija ir nepriklausomybė" prezidentas Paruiras Airikianas.

Antrosios dienos posėdžiuose skaityti pranešimai ir pasisakymai buvo sugrupuoti pagal temas: "Ką turėtų daryti Vakarai Sovietų Sąjungos atžvilgiu"? Šiuose posėdžiuose aktyviai dalyvavo svečiai iš Sovietų Sąjungos, amerikiečiai, Lenkijos seimo narys Romaševskis ir Lietuvos parlamento narys Kazimieras Uoka. Diskusijose dalyvavo organizacijos "Demokratija ir nepriklausomybė" nariai V. Bukovskis, J. Jarim-Agajevs, P. Rubanas ir E. Gudava.

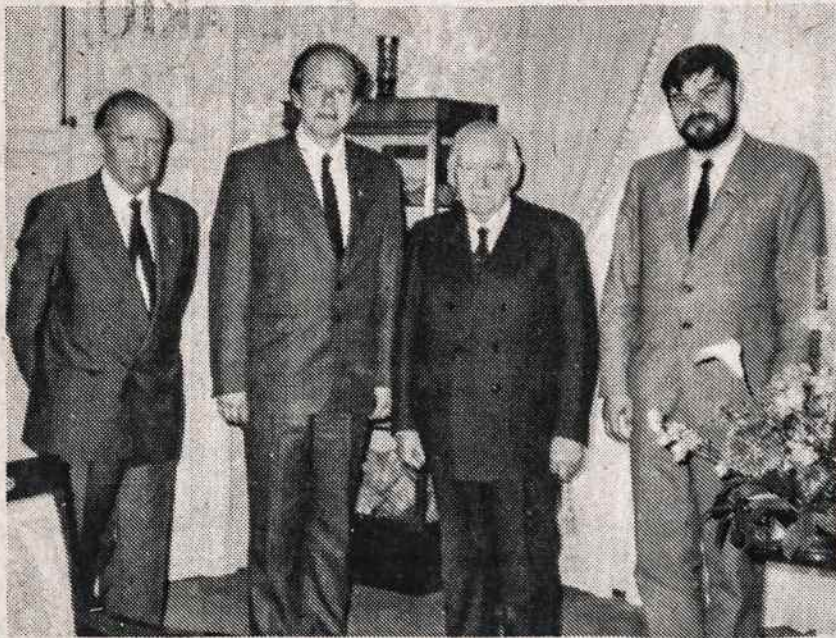
Trečiąją konferencijos dieną kalbėjo ir diskusijose suamerikiečiais dalyvavo čekų-slovakų organizacijos "Chartija 77" nariai. Šiuose posėdžiuose buvo nušviestas šio krašto vargingas kelias į demokratiją ir dabartinės sunkios jo ekonominės problemos.

Praho konferencijoje atskirus pranešimus skaitė JAV atstovas Jungtinių Tautų Organizacijoje Armando Valladaros, Dr. Jean-Francois Revel (Prancūzija), Sir Alan Walters (Anglija), Dr. Albert Wohlstetter (JAV), pasaulio šachmatų čempionas Gari Kasparovas (Sov. Sąjunga) ir kt.

Konferencijos programa buvo įvairi, turininga ir įdomi. Iš visų

(nukelta į 2 psl.)

Vizito metu pas Prancūzijos Senato pirmininką A. Poher. Iš k.: A. Venskuskas — Lietuvių Krikščionių Demokratų Sąjungos vicepirmininkas tarptautiniams ryšiams, A. Saudargas — Lietuvos užsienio reikalų ministeris, A. Poher — Prancūzijos Senato pirmininkas, E. Klumbys — Lietuvos AT užsienio reikalų komisijos vicepirmininkas ir Lietuvos Krikščionių Demokratų partijos pirmininkas.

LIETUVOS RESPUBLIKOS ATSTOVAI PARYŽIUJE

Trumpai sustodami Paryžiuje, pakeliui į Europos Parlamento sesiją, į kurią buvo pakviesti kaip garbės svečiai, Algirdas Saudargas — Lietuvos Respublikos Užsienio reikalų ministras bei Lietuvos Krikščionių Demokratų partijos vicepirmininkas ir Egidijus Klumbys — Aukščiausios Tarybos Užsienio reikalų komisijos vicepirmininkas bei Lietuvos Krikščionių Demokratų partijos pirmininkas, buvo priimti Prancūzijos Senato pirmininko Alain Poher. Pasikalbėjime, kuris truko valandą ir ketvirtį, buvo plačiai paliestos dabartinės Lietuvos problemos.

Lietuvos Respublikos Užsienio reikalų min. A. Saudargas ir AT deputatą A. Klumbį pas Se-

nato pirmininką lydėjo A. Venskuskas, Lietuvos Krikščionių Demokratų Sąjungos vicepirmininkas tarptautiniams ryšiams. Pasikalbėjime taip pat dalyvavo Monique Badenes — Senato pirmininko kabineto referentė.

mūsų vienybę su Kristaus Bažnyčia, teikvėpia mums pilną pasitikėjimą Kristumi — mūsų prisikėlimo ir gyvenimo Viešpačiu. Prisikėlęs Kristau, padėk prisikelti mums ir visai mūsų mylimai Lietuvai”.

Štai kodėl daugelis jo žodžių ir posakių tampa visos Lietuvos savastimi ir programa. Valstybės ir Bažnyčios santykių posūkius žymi kardinolo ir kitų vyskupų susitikimai su Respublikos vadovais. Kardinolo lankymasis Vatikane 1989 vasarį apvainikuotas tuo, kad jau visos šešios Lietuvos vyskupijos yra vadovaujamos savų vyskupų, iš kurių trys ordinarai.

1990 rugpjūčio 20 švenčiančio savo septyniasdešimtmečio sukaktį kardinolo laukia didžiulis darbas — kartu su visais vyskupais, kunigais ir tikinčiais kurti religinį, dorinį Lietuvos atgimimą.

Kun. V. Aliulis

DEMOKRATŲ SUVAŽIAVIMAS PRAHOJE

(atkelta iš 1 psl.)

pasakytų kalbų ir pasisakymų diskusijose sekė pagrindinė ir visų priimta išvada, jog Vakarai daro didžiulę klaidą stengdamiesi išgelbėti ir sustiprinti komunistinę sistemą Sovietų Sąjungoje, nekrepdami dėmesio į demokratinius ir taikaus išlaisvinimo judėjimus, kurie vyksta ir stiprėja tos imperijos viduje.

Prieš konferencijos pradžią ir po jos įvyko organizacijos “Demokratija ir nepriklausomybė” narių posėdžiai. Jų metu buvo priimta eilė rezoliucijų ir kitokių dokumentų. Vienoje iš tų rezoliucijų kreipiamasi į pasaulio demokratinių valstybių vadovus prašant pripažinti nepriklausomą Lietuvą ir jos vyriausybę.

Kitoje rezoliucijoje, adresuotoje Vienos nusiginklavimo konferencijai, prašoma atsižvelgti į Pabaltijo kraštų siekius išlaisvinti nuo bet kokios priklausomybės Sovietų Sąjungai.

Į organizaciją buvo priimta apie 10 naujų narių, gyvenančių Armenijoje, Gruzijoje, Azerbaidžane, Estijoje, Lietuvoje, Lenkijoje ir Jugoslavijoje. Naujais šios organizacijos nariais tapo buvę Lietuvos Sąjūdžio aktyvūs veikėjai, dabar Lietuvos parlamento nariai Kazimieras Uoka ir Petras Vaitiekūnas.

Buvo sudarytas šios organizacijos koordinacinis komitetas iš senųjų narių ir naujai priimtų, kurie gyvena Sovietų Sąjungoje ir Pabaltijy. To komiteto nariu buvo išrinktas ir kun. Alfonsas Svarinskas, kuris š.m. birželio 17 iš Vokietijos sugrįžo į Lietuvą pastoviai gyventi ir dirbti. Į Prahos konferenciją dėl objektyvių priežasčių jis atvykti negalėjo.

Prahos konferencija Vakarams davė rimtą akstiną pagalvoti, ar bilijoninės sumos M. Gorbačioviui ir jo “perestrojkos” palaikymui ir sustiprinimui, atves tą, Ronaldo Reagano žodžiais tariant, “blogio imperiją” į tikrąją demokratiją?

Vytautas Skudis

KARDINOLUI VINCENTUI SLADKEVIČIUI 70 METŲ

(atkelta iš 1 psl.)

lotynų, vokiečių, prancūzų kalbas. Išmoko ar bent gerai pramoko anglų, italų, lenkų ir latvių kalbas. Kaskart rado ką naują teologijoje, Šv. Rašte, bažnytinėje teisėje, psichologijoje, istorijoje, asketikoje. Ir labai daug maldos — už Bažnyčią, Tėvynę, vyskupiją, visus žmones... Dosniai dalijosi dvasine paguoda, pastiprinimu, patarimu su apsilankančiais kunigais, dvasinio tobulumo siekiančiais asmenimis.

Pagaliau 1982 liepos 26 vyskupas Vincentas Sladkevičius perėmė Kaišiadorių vyskupiją kaip apaštalinis administratorius, o rugpjūčio 8 Kaišiadorių šventė ne tik Kristaus Atsimainymo — Katedros vardo šventė, — bet ir ilgai lauktą Vyskupo įžengimą į savo katedrą. Po to prasidėjo rūpesčiai dėl vyskupi-

jos ir kitų reikalų, vyskupų konferencijos posėdžiai, kuriuose Vincentas Sladkevičius nebūdavo tylus dalyvis, o ne kartą judintojas, naujų sumanymų kėlėjas ir skelbėjas.

Žinios apie Kaišiadorių apaštalinio administratoriaus tvirtą, išmintingą, bažnytišką laikyseną ir turimą kunigų, taip pat tikinčiųjų autoritetą, matyt, pasiekė ir Šventąjį Tėvą. Kai, pablogėjus sveikatai, arkivyskupas Liudvikas Povilonis negalėjo būti Lietuvos Vyskupų konferencijos pirmininku, popiežius Jonas Paulius II šias pareigas 1988.04.26 pavedė vyskupui V. Sladkevičiui. Po mėnesio, 1988.05.29, pakėlė jį kardinolu ir 1988.06.28, sukakus vieneriems metams nuo Lietuvos Krikšto 600 metų jubiliejaus bei arkivyskupo Jurgio Matulaičio paskelbimo palaimintuoju, iškilmingai įvedė į kardinolų kolegi-

ją. Iškilnėse dalyvavusiems lietuviams pasakė: “Tegul Lietuva priima kardinolą kaip Marijos metų dovaną”.

Vos paskirtu Lietuvai kardinolu daug kas susidomėjo. Televizija, radijas, spaudos atstovai iš įvairių šalių nebeduoda jam ramybės: prašo pokalbių, nuomonių, pareiškimų. Turbūt daugelio metų nuošalūs, meditatyvaus gyvenimo vaisius, kad savo atsakymuose girdime tikrą Bažnyčios ir Tėvynės balsą net skaudžiomis ir atsakingomis mūsų Tėvynės gyvenimo akimirkomis.

1990 m. Lietuvos Ganytojų žodyje Velykų šventėms kardinolas su vyskupais linki: “Tegul ši Kristaus prisikėlimo šventė paskatina mus kiekvieną keltis šviesiam tikėjimo ir doros gyvenimui, testiprina mūsų sąjungą su visagaliu Dievu, teatstato

grams ant kaklo uždedama benzinu persunkta padanga ir padėgama. Aukos rankos būna surišamos užpakalyje, o kartais net prieš tai nukertamos. Nieko sau “kova už lygias žmonių teises”...

Nežiūrint ką begalvotume apie “aparteido” nežmoniškumą, žinotina, jog Mandelos A.N.C. yra nužudę ir tebežudo daugiau judųjų, negu P. Afrikos baltos vyriausybės policija. Žinodami komunizmą, tegalime įsivaizduoti, kokia būtų P. Afrikos judųjų dalia, jeigu juodi Raudonųjų perimtum to krašto valdžią.

Veik į šventąsias pakelta Winnie Mandela yra viešai pareiškusi: “Su degtukų dėžutėmis ir ‘apykaklėmis’ mes išvaduosime šį kraštą”. Priedu ji yra apkaltinta dalyvavimu 14 metų negriuko Stompy kankinime iki mirties. Nejaugi lietuvių išeivijos veiksniai turėjo su gelėmis pasitikti tokią moterį? Tarp kitko, pats Mandela sėdėjo kalėjime nutėistas ne už “politiką”, bet už sabotажą, pagautas su ginklų arsenalu. Savo ranka rašytame laiške jis pasigyrė esąs komunistas.

Tad mums turėtų būti aišku, kodėl tokie laisvės ir žmonių teisių tariami draugai, kaip Kadafi ir Fidel Kastro, remia Mandelą, bet neremia Landsbergio. Žinyba ir liberalai yra už Mandelą ne todėl, kad jis juodas, bet todėl, kad jis Raudonas.

Jeigu kas mūsų tarpe visai teisėtai ir su pagrindu sielojasi dėl žmogaus teisių juodiesiems Afrikoje, pirmiausia turėtų atkreipti dėmesį į Raudonąją Etiopiją, Mozambiką, Angolą ir eilę kitų judųjų valdomų “demokratijų”, iš kurių juodieji bėga į Pietų Afriką.

Vilius Bražėnas

Laiškas redakcijai

KAS ŠVIEČIA

Džiaugiuosi, kad redakcija talpina įvairius pasisakymus Lietuvai, kad ir netiesioginiai, liečiančiais klausimais. Tai padeda geriau suprasti nuotakas. Raudonąjį P. Afrikos teroristą Nelson Mandelą į idealo aukštybes iškėlęs Antano Baniūno straipsnis “Prašvis ir mums!” (birželio 29 d., Nr. 26) bent šį skaitytąjį įtikino, kad kairiųjų “liberalų” dominuojama JAV žinyba net daug giliau įtaigoja dalį mūsų išeivijos, negu daugelio manoma. Tai nenuostabu, jog vis turime sunkumų sutarti Lietuvos vadavimo klausimuose.

Antanas Baniūnas (trumpai, A. B.) pikta barą išeivijos veiksnius, kam neišrikiavo mūsų pagarbinti Mandelą. Tai nuomonės klausimas. Tačiau tvirtinimas, jog anas esąs “sąžinės kankinys”, yra įžeidimas lietuviams sąžinės kankiniams — dvasiškiams ir pasauliečiams, kurių retas pergyveno Sovietų kalėjimus ir Gulagą.

Ieškant sąjungininkų Lietuvai nepakanka būti Lietuvos patriotu. Būtina žinoti su kuo eini “obuoliuoti”. Ką tik man skambino karū metu Lietuvoje buvęs Amerikos vokiečių pranešė, jog šiandieninėje Ft. Meyers News Press laidoje (liepos 8, sekmad.) esąs atspausdintas mano laiškas redakcijai, už kurį jis man padėkojo. Manau padėtų šį laišką pacituoti atsiliepiant į A. B. mintis.

“Atrodė, lietuviai bus padarę pora klaidų. Jie išsirinko taikų, ne komunistą, profesorių Vytautą Landsbergį, Lietuvos Respublikos Prezidentū. Tai aiškus

priešingumas p. Mandelai.

“Lietuviai būtų JAV-se sutikti su konfeti paradu, ir be jokio vargo gautų 50 milijonų dolerių, jei būtų išsirinkę jiems atstovauti ką nors, kaip Mandelos bičiulį — P. Afrikos Komunistų Partijos galvą Joe Slovo, kurį Nelson Mandelą, išleistas iš kalėjimo, pagerbė pačioje pirmoje kalboje. Jūsų skaitytąjį gali nežinoti, kad Joe Slovo yra baltas, Lietuvoje gimęs žydas. Kiek paskutinį kartą buvo girdėta, jis buvo Sovietų KGB majoras.

“Kiekviename mieste (Amerikoje), prieš atvykstant Mandelai, pasirodė Tamasanqua Linda, Zulu tautos narys atidengdamas, kad Mandelos A.N.C. grupė yra Raudonųjų teroristų organizacija. Linda (juodasis), buvęs didelio miesto burmistras, pasakojo esąs priverstas tapti bėgliu. Esą jo namas ir žmonė buvo A.N.C. sudeginti iki pamatų.”

Kadangi dar nemačiau laiško spaudoje, nežinia, ar jis tapo apkarpytas ir ar buvo išmestas mano “P. S.”: “Kai tokie kaltiniai, maiprieš A.N.C. yra nutylimi žinyboje, nenuostabu, kad Mandelą ir ‘apykaklėmis’ pagarsėjusi jo žmona Winnie yra sutinkama su pagarba.”

Dėl tos pačios priežasties tenka spėti, kad A.B., kurio akyse A.N.C. vadas N. Mandela yra “kovojančias Afrikos simbolis, sąžinės kankinys ir kovotojas už lygias žmonių teises”, nebus girdėjęs apie “necklaces” — “apykakles”, kuriomis A.N.C. priverčia kitus P. Afrikos negrus pasiduoti teroristų disciplinai. Nepaklusniems afrikiečiams ne-

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas patarnauja teisiniuose reikaluose. Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Simsbury, Conn 06070. Tel. 203 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84 - 02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Kopyčios parūpinamos visoje miesto dalyse. Tel. 296 - 2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, New ark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.), telef. 344 - 5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios kopyčios, oras šaldomas Daug vietos automobiliam pastatyti.

BEACH MEMORIAL CHAPEL, 301 Corey Ave., St. Petersburg Beach, Fla., 33706. 813 360 - 5577. KENFIELD WOODLAWN FUNERAL HOME, 200 Pasadena Ave., S. St. Petersburg, Fla. 33707. 813 345-9393. WOODLAWN MEMORY GARDENS, 101 58th St., S. St. Petersburg, Fla. 33707. 813 345 - 9393.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoje vietoje — OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89 - 11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Telef. 847-2323 (namų telef. 847 - 4477). Įstaigoj krepiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio kiljentalis.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227. Telef. 821 - 6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. — 43 - 04 Junction Blvd., Carona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779 - 5156.

LIETUVIŲ KULTŪRINĖ RADIO PROGRAMA “AUŠRA”. WICN-FM 90.5 Worcester, MASS. Sekmadieniais 8-9 val. vakaro, Eduardas Mellus, Jr., 70 Curtis St., Auburn, MA 01501, T. 508 753 - 7232.

NEW YORK — NEW JERSEY — Laisvės Žibury, sekmadieniais 9-10 val. ryto WNWK 105.9 FM. Romas Kezys 217 - 25 54th Ave. Bayside, N.Y. 11364, Tel. 718 -229 - 9134 arba 718 - 428 - 4552.

KOLODNY & KOLONNY: Virginija Kolodny, Lietuviškai kalbanti advokatė, 11 Park Place, Room 905, New York, N.Y. 10007. Tel. 212 349 - 7771. Nelaimių ir susidūrimų atvejai, namų pardavimas, testamentai, išnuomavimai, kondominijumų reikalai. Turi leidimą praktikuoti New Yorko valstijoje.

NEW JERSEY, NEW YORK — “Lietuvos Atsiminimai”, pirmadieniais nuo 8 iki 9 v.v. iš Seton Hall Universiteto stoties, 89.5 FM banga. “Music of Lithuania” programos, vedamos anglų kalba iš tos pačios stoties, taip pat pirmadieniais girdimos nuo 7:30 iki 8 v.v. Dr. J. J. Stukas — direktorius, 234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060. Tel. 201 753 - 5636.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS, N.Y. 11379
PHONES (718) 326 - 1282 326 - 3150

TAI MŪSŲ VIENINTELĖ VIETA — GAUSI PARODŲ SALE

Remkime

TAUTOS FONDA

ir padėkime finansuoti ELTA biuletenių leidimą šešiomis kalbomis. Jie pasiekia laisvąjį pasaulį, informuodami apie tikrą padėtį okupuotoje Lietuvoje. Neužmirškime Lietuvos Laisvės lždo, pagerbdami savo artimuosius ir jų atminimą. Aukos Tautos Fondui nurašomos nuo federalinių mokesčių (IRS Tax Exempt No. 51-0172223). Aukas siųsti adresu:

**Tautos Fondas,
Lithuanian National Foundation, Inc.,
P.O. Box 21073,
Woodhaven, N.Y. 11421.**

VYTIS

KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- LĒKTUVAI
- LAIVAI (CRUISES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMOJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI
- ĮDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
- GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELĖMIS JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N. Y. 11229
TEL.: 718 769 - 3300

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, N.Y. 11207Editorial Office 718 827-1352
Business Office 718 827-1351

Publication No. USPS 148-360

Second Class postage paid at Brooklyn, N.Y., Post Office
Subscription per year \$20.00. Single Copy 50 cents

POSTMASTER: Send Address Change to:

DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207

ISSN 0011-6637

— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Tėv. J. Gailiūšį pasveikinant

Rugpjūčio 11 Kennebunkport pranciškonų vienuolyne bus retos išskilmės — Tėv. Jurgis Gailiūšis minės savo kunigystės 50 metų sukaktį. Tai tikrai graži ir prasminga šventė. Tėv. Jurgis Gailiūšis yra vienas iš pagrindinių veikėjų, kuris savo veikla įtvirtino lietuvių pranciškonus Amerikoje ir Kanadoje, suorganizavęs daugelį pastatų statybą. Šia jo atlikti darbai dar labiau puošia kilnų jubiliejų, dar labiau padaro jį prasmingą.

Tėv. Jurgis Gailiūšis gimė 1910 kovo 20 Troškūnuose, Panevėžio apskrityje. Jis buvo pakrikštytas Stepono vardu. Mokėsi Panevėžyje ir Pranciškonų gimnazijoje Kretingoje. Į pranciškonų vienuolyną įstojo 1934 liepos 31.

Teologiją studijavo bent keliose vietose: pranciškonų seminarijose Colleviti ir Sargiano Italijoje, Munchene, Vokietijoje ir Kaune.

Į kunigus įšventintas 1940 rugpjūčio 11 Kretingoje. Tada Lietuva jau buvo okupuota Sovietų Sąjungos. Okupantai jau pradėjo trukdyti ir ardyti religinį gyvenimą Lietuvoje. Paprastai kunigų šventimai būna katedroje, čia pašventinta Kretingos bažnyčioje, nes jau buvo okupacijos ir vargo metai.

Ant visos Lietuvos griūtė griuvo persekiojimų grėsmė. Kas galėjo, bėgo, slapstėsi. Tų 1940 metų rudenį jaunas kunigas pasitraukė į Vokietiją ir ten gyveno pabėgėlių stovykloje. Prasidėjus karui tarp Sovietų Sąjungos ir Vokietijos ir vokiečiams okupavus Lietuvą, jis grįžo į Lietuvą ir darbavosi Kretingos parapijoje iki antrojo bolševikų atėjimo. 1944 metų rudenį pasitraukė į Vokietiją, gyveno Bavarijoje.

(nukelta į 4 psl.)

Jūs, Ekselencija, atskridote iš Amerikos. Kas privertė tokiu karštu metų laiku atsidurti Romoje?

Visų mūsų rūpesčių centre šiuo metu yra Lietuva, jos dabartinė krizė. Todėl su dideliu džiaugsmu sutikau prel. A. Bartkaus pranešimą, kad Šv. Tėvas liepos 1 dieną atvyksta į mūsų Šv. Kazimiero kolegiją. Tuoj pat atšaukiau anksčiau padarytus įsipareigojimus ir atskridau į Romą, kad sykiu su čia gyvenančiais lietuviams galėtume išreikšti padėką Šv. Tėvui už jo rodomą dėmesį mūsų tautai šiose lemtingose dienose.

Koks dabartinis Amerikos vyskupų ir tikinčiųjų požiūris į Lietuvą?

Amerikos vyskupai ir tikintieji visuomet rodė nuosirdų dėmesį Lietuvai. Tą ryšį puoselėjo Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kroniką kuri išversta į anglų kalbą buvo siunčiama visiems vyskupams ir laikraščių redakcijoms. Taip pat didieji šv. Kazimiero ir Lietuvos krikščionybės jubiliejai, bei kasmet rengiami Birželio 14-tosios minėjimai ir pakartotinis Vyskupų Konferencijos rezoliucijos ugde krikščionišką solidarumą su mūsų tauta laike tų tamsių nužmoginimo metų.

Taip kad Amerikos dvasiškija ir tikintieji, artimai sekę Lietuvos vargus, su nuosirdžiu džiaugsmu sutiko aukščiausiosios Tarybos kovo 11-os dienos nutarimą, kad

POKALBIS SU IŠEIVIJOS VYSKUPU P. BALTAKIU, PERDUOTAS Į LIETUVĄ PER VATIKANO RADIJĄ

yra atstatoma valstybinė nepriklausomybė ir sykiu su mumis, lietuviams, rodė tam tikrą nerimą dėl galimų Maskvos represijų. Amerikos Vyskupų Konferencija pakartotinai kreipėsi į Sovietų Sąjungos ambasadą su griežtais protestais dėl pavartoto smurto prieš lietuvius jaunuolius, pasitraukusius iš okupacinės kariuomenės bei prieš paskelbtą ekonominę ir politinę blokadą ir kvietė tikinčiuosius malda ir kitais būdais remti lietuvių tautos pastangas būti pilnais šeimininkais savo krašte. Yra pasitaikę ir balsų, jog, girdi, Lietuva per greit nori gauti pilną nepriklausomybę, bet jie tuoj pat susilaukdavo taikių atsakymų: "Kuris kalinys, praleidęs 50-šimt metų už grotų, nenorėtų pasinaudoti nors ir mažiausia galimybe išeiti į laisvę, nors kalėjime jam buvo užtikrintas ir maistas ir apšildomas kambarys ir apsauga". O į sovietų propagandos nuolat kartotą pareiškimą, kad Aukščiausia Taryba pasielgė nelegaliai, labai tiksliai atsakė Chicago kardinolas Bernardin: "Ne Aukščiausia Taryba pasielgė nelegaliai, o 1939 metais Molotova ir Bibbentropas ir 1940-ais metais Sovietų Sąjunga, okupuodama Lietuvą".

Koks yra Jūsų būsimosios kelionės į Lietuvą, Latviją, Ukrainą ir Baltarusiją tikslas?

Amerikos vyskupai, atsiliepdami į Šv. Tėvo prašymą, kad Vakarai pagelbėtų atsikurti laisvę atgaunančiom Bažnyčiom, įsteigė specialų Ad Hoc komitetą, kuris yra pasiryžęs su karitatyvinių fondacijų pagalba sutelkti apie 250 milijonų dolerių ir parūpinti šiem kraštam techninės ir pastoracinės paramos. Kad galėtume asmeniškai susipažinti su šiu respublikų vyskupais bei iš jų pačių lūpų sužinoti kokios yra jų didžiausios problemos ir kokios pagalbos jie iš mūsų pageidautų, planuojame šią vasarą ten vykti ir kiekvienam krašte praleisti po keletą dienų.

Ko norėtumėte palinkėti Lietuvos kardinolui, vyskupams ir visiems Lietuvos tikintiesiems?

Kantrybės ir pasi tikėjimo Dievo Apvaizda! Priverstina ateizacija ir nužmoginimo metai giliai pažeidė tautos moralę, didelė dalis jaunimo gyvena dvasinėje tuštumoje, o jaunų kunigų, pajėgiančių atsakyti į sovietinėje sistemoje išauklėtų žmonių dvasinius poreikius, tikriausiai yra nedaug. Todėl dvasiškijai linkiu mokėti skaityti laiko ženklus ir nepamiršti, kad jie dirba

ne savo, o Dievo darbą, kad jie yra tik Šv. Dvasios įrankiai. Todėl šalia pamokslų, sakramentų teikimo bei katekizacijos matytų reikalingą kiekvienoje parapijoje suorganizuoti nors ir nedidelius, 3-4 žmonių maldos būrelius, kurie malda ir auka remtų jų sunkų darbą ir kad tam ką jie sėja, Šv. Dvasia duotų augimą.

Koks Jūsų didžiausia troškimas?

Kad galimai greičiau Lietuva pasiektų valstybinę nepriklausomybę ir dvasinę bei civilinę vadovybės vieningai siektų pilno dvasinio ir moralinio tautos atgimimo.

Popiežiaus viešnagės Šv. Kazimiero kolegijoje metu per pusrūčius Jūs sėdėjote greta Šv. Tėvo. Gal ką nors naujo galėtumėte pasakyti apie tai mūsų klausytojams? Kokias temas Jūs su garbingu kolegijos svečiu palietėte?

Kadangi ponas Lozoraitis, mūsų oficialus atstovas prie Šv. Sosto ir Washingtono, turėjo progos painformuoti Šv. Tėvą apie politinę padėtį Lietuvoje, ypač moratoriumą, mūsų pokalbis daugiausia lietė religinius tautos reikalus bei planuojamą Amerikos vyskupų pagalbą Lietuvos bei kitų kraštų bažnyčiom.

DEMONSTRACIJOS MASKVOJE

Maskvos centre, prie pat Kremliaus, liepos 15 įvyko didžiulė demonstracija prieš komunistų partiją, jos neribotą galią, savivaliavimą, turtų kaupimą. Buvo susirinkę tarp penkiasdešimties ir šimto tūkstančių žmonių, kuriuos į mitingą sukvietė įvairios rusų opozicinės grupės — Demokratinės Rusijos sąjūdis, Demokratinė Platforma, nepriklausomos profesinės sąjungos, krikščionių demokratų unija ir kitos.

Mitingu opozicija tartum paminėjo kompartijos kongreso užbaigimą. Buvo iškelti dideli transparentai su šūkiu prieš komunistų partiją ir jos vadovus.

Solidarumą mitingo dalyviams ir rengėjams išreiškė streikavusių šachtininkų atstovai.

— Švedijos Centro partijos jaunimo skyrius priėmė rezoliuciją, kurioje smerkiama Švedijos vyriausybės ligišolinė pozicija Baltijos šalių aneksijos atžvilgiu, dabartinė vyriausybė raginama pripažinti Lietuvos Respubliką.

— Trijų Kauno akademijų — Medicinos, Žemės ūkio ir Veterinarijos — studentų šūkių kolektyvų nariai gegužės penktadienio pavakarę per vienos valandos labdaros koncertą Laisvės alėjoje miesto antiblokadinio fondo sąskaiton surinko 1316 rublių.

Tėv. Jurgis Gailiūšis, OFM, rugpjūčio 11 mini kunigystės 50 metų sukaktį. Sveikiname!

DIDYSIS VILNIAUS SEIMAS

Naujų vilčių žadino lietuviuose 1905 metais Rusijoje kilęs revoliucinis sąjūdis. Ir Jono Kriaučiūno bei dr. Jono Basanavičiaus sumanymu, gruodžio 4-5 d. Vilniuje sušauktas Vilniaus Seimas, kuriame dalyvavo per 2000 valsčių, parapijų ir net atskirų kaimų rinktų atstovų: ūkininkų, mažžemių ir bežemių, darbininkų, kunigų ir įvairių profesijų žmonių. To meto revoliucinių nuotaikų atmosferoje seime daugiausia kelta ūkininkų, bežemių ir darbininkų reikalai, bet pasisakyta ir politiniu Lietuvos klausimu. Seimo nutarimai apėmė keturius punktus. Štai jie:

I. DABARTINIS PADEJIMAS RUSIJOJ IR LIETUVOJ. Pripažindami, jog dabartinė caro vyriausybė yra pikčiausia mūsų priešų; jog dabar prieš tą vyriausybę pasikėlė visi rusų valstijos kraštai; jog geresnį gyvenimą galima įgyti tik laimėjus kovą su senąja tvarka, susirinkime dalyvavusieji lietuviai nutarė: šviestis, risti ir stoti kovon drauge su sukilusia visų Rusijos tautų liaudimi.

II. LIETUVIŲ AUTONOMIJA. Kadangi Lietuvos gyventojų reikalai pilnai gali būti užganėdinti tikrai prie tikros mūsų krašto autonomijos (savivaldos) ir kadangi norima, idant ir kitos Lietuvoje begyvenančios tautos galėtų pilna laisve naudotis, Lietuvių suvažiavimas nusprendė:

Reikalauti Lietuvai autonomijos su seimu Vilniuje, išrinktu visuotiniu, lygiu, tiesiu ir slaptu balsavimu, neskiriant lyties, tautos, tikėjimo. Toji autonomiškoji Lietuva turi būti sudėta iš dabartinės etnografinės Lietuvos kaip branduolio ir tu pakraščiu, kurie dėlei ekonomiškų,

kultūriškų, tautiškų arba kitų priežasčių traukia prie to branduolio ir kurių gyventojai priklauso prie jo panorės.

Kadangi susirinkę Vilniuje ant lietuvių suvažiavimo Suvalkų gubernijos lietuviai vienbalsiai pripažino reikalingu drauge su kitų gubernijų lietuviams kovoti už autonomiškąją Lietuvą, tai susivažiavimas nutarė, kad Suvalkų gubernijos lietuviai turi būti priskirti prie autonomiškosios Lietuvos.

Santykiai su kaimyniškoms Rusijos šalims turi būti paremti ant federacijos pamatų.

III. KOKIU BŪDU IŠKOVOTI AUTONOMIJA. Kad įgyti autonomiją, pirmučiausiai reikalinga yra galutinai sugriauti dabartinę prispaudimo tvarką. Tam tikslui reikia vienyti visas Lietuvos politiškiųjų partijų ir pavienių ypatų pajėgas. Susivienijus namieje, pridėra mums jungtis su visomis kitomis Rusijos tautomis, kurios padeda griauti tą tvarką, o kol kas reikia: nemokėti jokių mokesčių, uždarinėti monopolijos, neleisti vaikų į rusiškas pradedamąsias mokyklas, neiti Kauno, Vilniaus ir Gardino gubernijose į valsčiaus teismus ir visas kitas dabartines valdžios įstaigas, neleisti savo brolių į kariuomenę, reikalui prisiejęs streikuoti visiems darbo žmonėms miestuose ir sodžiuose.

IV. VALSČIAI, MOKYKLOS IR BAŽNYČIOS. Visuose Lietuvos valsčiuose turi būti vartojama prigimta žmonių kalba, visus reikalus vedant.

Kadangi dabartinė mokykla yra tik ištautino ir ištvirkino įrankis, tai reikia visas tokias mokyklas paversti grynai tautiškomis, kur mokslas būtų išguldomas prigimta kalba ir kad patys to krašto žmonės rinktų sau mokytojus.

(Bus daugiau)

JONAS PUZINAS

2

KELIAS Į LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ATSTATYMĄ

Griežti laikraščio pasisakymai prieš Varpą ir tolygūs Varpo atkirčiai. Apžvalgai dar labiau pagilino prarają tarp pasauliečių inteligentų ir kunigų. Todėl kun.

Juožas Tumas-Vaižgantas 1896 m. ėmė leisti nuosaukesnį katalikišką laikraštį *Tėvynės Sargą*. Iš sargiečių, susitelkusių apie laikraštį, 1904 m. susiorganizavo krikščionys demokratai. Netrukus ėmė formuotis vad. vidurio grupė, susispietusi 1907 m. įsteigtoje *Viltuje*. Pagrindiniai Vilties šulai buvo: Antanas Smetona, kun. J. Tumas-Vaižgantas, dr. J. Basanavičius, kun. A. Dambrauskas-Jakštis, Povilas Matulionis, kun. Vl. Mironas, dr. Rokas Šliūpas ir kt. Iš viltininkų (vėliau ir iš vairininkų, susibūrusių apie *Vairo* žurnalą) 1916 m. pabaigoje įsikūrė Tautos Pažangos partija, iš kurios 1924 m. susiformavo Lietuvių tautininkų sąjunga.

Kiekviena grupė brandino savo ideologiją ir nusistatymą Lietuvos ateities klausimu. Tačiau visos tos srovės, kad ir išsiliejusios atskiromis vagonėmis, vedė bendrą kovą prieš rusų okupaciją Lietuvoje. Teišsiskyrė atskirų partijų politinės aspiracijos: vieni reikalavo Lietuvai visiškos nepriklausomybės, kiti — autonomijos.

VILNIAUS TEATRAS NEW YORKE

Malonią staigmeną vidurvasario dienose New Yorko lietuviams suteikė iš Chicagos festivalio pakeliui į namus važiuodama Lietuvos valstybinio jaunimo teatro trupė. Gana netikėtai atvykusi ir tik paskubom reklamuota, trupė liepos 8 Kultūros Židinio scenoje suvaidino žemaitės komediją *Trys mylimos*. Ne dramos kritiko, bet eilinio žiūrovo įspūdžius bandysiu perduoti vaidinimą mačiusiai ir nemačiusiai publikai.

Nėra abejonės, kad lietuviško teatro išsilgusiems žiūrovams vaidinimas patiko. Gausu buvo juoko, pokštų ir komiškų situacijų šioj komedijoje, kuri sukosi apie senų laikų žemaitiško kaimo gyvenimą ir šeimos papročius. Vaidinimo turinys, nors nelabai aiškiai išvystytas, buvo gan paprastas: bernas meilinosi trim moteriškėm — motinai (mamatei) ir jos dviem dukrom su tikslu išvilioti iš jų pinigų. Visom trim jis prisiekęs meilę ir pažadėjęs vesti, ir visos trys tuom patikėjusios. Tarpe jų dar įsimaišęs kaimynas ūkininkas, kuriam mamatė piršo vieną, o jis taikėsi į kitą dukterį. Berno Liudviko laviravimas tarp šių trijų karštai įsimylėjusių moteriškių daugumoj ir sudarė viso veiksmo eigą ir prasmę.

Programoj pažymėtas šio veikalo režisieriaus (Gyčio Padegi-

mo) asistentas ir kartu centrinė veikalo figūra buvo Gediminas Girdvainis, su nepaprasta energija ir vikrumu suvaidinęs berno Liudviko rolę. Vijurkišku apskurumu tas "Liudviks" suko galvas ir viliojo savo tris "mylimąsias", kartu užvaldydamas visą sceną. Jis ir keliais ėjo, ir batus blizgino, ir kojas bučiavo, ir glostė, ir kuteno, o kartais ir ne taip jau padoriais mostais gundė moteriškių kūnus ir širdis.

Nors aktorius Girdvainis yra tikras žemaitis, bet jo sukurtas charakteris labiau priminė greitakalbį aukštaitį, pasak mamatės, "su savo štukom" apgaudinėdamas pamažu galvojančius ir lengvai pasitikinčius žemaičius. Dinamiškai atlikta Liudviko rolė užtušavo kai kuriuos neaiškumus, pav. kokiems tikslams jis viliojo tuos "rublius" ir ko, ne tik jis, bet ir kaimynas Kozeris gulinėjo po tą miniatūrinę gėlių darželį.

Meistriškai ir be priekaištų našlės Kyverienės rolę suvaidino Vanda Marčinskaitė. Sugundyta jauno Liudviko vilionių ir gal kiek naiviai norėdama pasirodyti, jog ir jinai dar verta meilės ir "ženatvės", Kyverienė visvien gudriai tvarkė savo dukteris ir galop ne tiek daug pralaimėjo, kaip jos vyresnioji duktė Petronėlė, "prieš laiką" parodžiusi savo temperamentą ir piktumą.

Petronėlę puikiai suvaidino

Kristina Kazlauskaitė. Kartais ji dominavo visą sceną, su pagaliu grąšindama apgaviką Liudviką "negyva ožmoštė", arba negalėtingai uždama jaunesnę seserį Domicelę už jos verkšlenimą ir pasitikėjimą bernu. Kazlauskaitės vaidyba tryško nesuvaldomų jausmų versme ir jeigu ne mamatės stabdymai, tai ji ne tik Liudviką, bet ir visą vaidinimą būtų "ožmošusi..."

Simpatiską, verkšlenantį ir pasigailėjimo vertą Domicelės charakterį vaidino Irena Kriauzaitė. Jos rolė nebuvo stipri, bet įtikinanti savo nekaltumu ir pasitikėjimu. Liudviko viliojama, Domicelė su visišku atsidavimu atsigulė (ant lentos?), o kai bernas nekantriai liepė jai kelti, ji nekaltia paklausė, "ar jau?..."

Trumpai apibūdinę veikalo svarbiausias roles, prieiname prie paskutinės — kaimyno ūkininko Kozerio, kurį vaidino Algirdas Grašys. Deja, šis vaidmuo buvo viso pastatymo silpnąji vieta. Nors Grašio lėta kalba ir judesiai priminė žemaitiško ūkininko charakterį, bet jo dvarponiškas apsirengimas ir abejingumas tiek smarkiajai Petronėlei, tiek nekaltajai Domicelėi buvo neįtikėtinas ir nedovantinas. Algirdą Grašį visi pažįsta ir mielai prisimena iš jo feljetoninių monologų apie "pacukus" ir kitokius juokelius, bet šį kartą jo rolė buvo tiek sustingusi, kad ir smarkioji Petronėlė nepajėgė pasiekti kontakto ir tą Kozerį tiek vaidinimo situacijoje, tiek esmėje išbudinti.

Vaidinimo techniškoji pusė buvo atlikta gerai. Kaimo kiemelį vaizduojančios dekoracijos buvo kuklios, bet patenkinamos (tik kam tie medžio dievukai kleties fasade?). Apšvietimo ir garsinių efektų kontrolė, tvarkoma Petrė Asimavičiaus, buvo be priekaištų. Kaimiški drabužiai veikalui pritiko, nors tarp apšepusio Liudviko ir pasirėdžiusio Kozerio gal ir buvo kiek perdidelis kontrastas. Visi veikėjai kalbėjo žemaičių tarme, kuri ir mano, Kretingoje augusio, ir kitų publikos žemaičių nuomone nebuvo visai autentiška. Gal ir gerai, nes ir taip dėl nedėkingos Židinio akustikos ir greito kalbėjimo kai kurie žodžiai bei išsireiškimai nebuvo išgirsti ar suprasti. Nežiūrint to, žiūrovai juokėsi ir plojo su malonumu ir dėkingumu Vilniaus teatro aktoriams, išliejusiems savo meną ir jausmus Židinio scenoje.

Spektaklio suorganizavimas ir aktorių globojimas teko Kultūros Židinio vadovybei, kuri savo ruožtu nuoširdžiai dėkoja teatro personalui, publikai ir ypač tiem, kurie priglaudė ir globojo vilniečius. Visi džiaugėsi svečių maloniu draugiškumu ir išlydėdami dar ilgai mojavo vieni kitiem, linkėdami greito pasimatyimo. Gal kitą pavasarį?

Algirdas Šilbajoris

Vilniaus jaunimo teatro aktorės "Trys mylimos" spektaklyje liepos 8 Kultūros Židinio scenoje. Iš k.: Irena Kriauzaitė, Vanda Marčinskaitė, Kristina Kazlauskaitė. Nuotr. V. Maželio

Vilniaus jaunimo teatro aktoriai, liepos 8 Kultūros Židinio scenoje suvaidinę "Trys mylimos". Iš k.: Vanda Marčinskaitė, Algirdas Grašys, Kristina Kazlauskaitė. Nuotr. V. Maželio

Tėv. Jurgį Gailiūšį pasveikinant

(atkelta iš 3 psl.)

Kryžiaus Kelių paminklai, kurie labai gražiai puošia sodybą.

Savo veikloje ir statybų metu daug dėmesio skyrė lietuviškai dailėi. Lietuviškais dailininkų paveikslais jis papuošė vienuolynus. Ypač to meno apstu Kennebunkporto ir Brooklyno vienuolynuose. Prie Kultūros Židinio Brooklyne įkūrė Adomo Galdiko vardo galeriją.

Kai nebuvo provincijolu, buvojo patarėju, vienuolyno viršininku — gvardijonu. Jo rūpesčiu teisiškai sutvarkyta lietuvių pranciškonų provincija Amerikoje.

Būnant provincijolu, dažnai teko važinėti į bendras pranciškonų vienuolijos konferencijas, dalyvauti įvairiuose posėdžiuose, kuriems reikia daug laiko ir daug kantrybės.

Tiek daug pastatyti ir suorganizuoti tai reikia ir talento ir kantrybės. Visa tai ir turi Tėv. J. Gailiūšis. Jam yra įgimtas organizavimo ir statybų pravedimo talentas. Vykdydamas statybas, jis nepasidavė bendrai statybos nuotaikai, kuri rūpinasi tik pastatymu. Jis savo pastatam panaudojo lietuviškas pajėgas. To-

kia koplyčia Kennebunkporte yra vienas iš gražiausių statinių, kur viskas padaryta lietuviu dailininko viename stiliuje. Tai yra vienas iš gražiausių lietuviškos architektūros pavyzdžių. Tu pačiu tai yra ir gražiausias paminklas jo statytojui Tėv. Jurgii Gailiūšiui.

Visoje savo veikloje pranciškonai Amerikoje rūpinosi ir lietuviška spauda. Jie leidžia *Darbininką*, kultūros žurnalą *Aidus*, religinio turinio žurnalą *Šv. Pranciškaus Varpelį*. Šia lietuviška spauda Tėv. Jurgis Gailiūšis nuoširdžiai rūpinosi.

-o-

Nueitas ilgas kelias — 50 metų kunigystės, veiklos vienuolyne, lietuviškoje visuomenėje. Toje veikloje visur paremta lietuviškoji krikščioniškoji kultūra ir kūryba. 50-ties metų laikotarpis pripildytas didelių darbų, didelių statybų, kad tik lietuviškoji visuomenė būtų šviesesnė, geresnė, religingesnė.

Darbininko redakcija, administracija ir skaitytojai nuoširdžiai sveikiną jubilijatą. Prie sveikinimų jungiasi ir visi lietuviai.

Tegu Dievulis laimina Jūsų dienas ir visus darbus. Ad multos Annos!

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

Licenzija V/O "VNESHPOSYLTORG"

Gerai žinoma firma su 30-ties metų patirtimi gerai ir greitai aptarnauja savo klientus siunčiant

SIUNTINIUS — DOVANAS su apmokėtu muitu

Į TSRS, tame tarpe į Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą ir kt. GAVĖJAS NIEKO NEMOKA, VISI SIUNTINIAI APDRAUSTI.

Klijentų patogumui visi mūsų agentai turi didelį pasirinkimą aukštos kokybės prekių prieinamomis kainomis.

Turime pardavimui mašinas: "Volga", "Žiguli", "Volvo", "Toyota".

Dėl informacijos prašome kreiptis į mūsų pagrindinę kontorą arba į visus mūsų agentus.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
425 Madison Avenue, New York, N.Y. 10017

Tel. (212) 832 - 7550

BOSTON, MA 02127	632 Dorchester Avenue	Tel. (617) - 268 - 1303
BROOKLYN, N.Y. 11222	661 Manhattan Avenue	Tel. (718) 389-6747
BUFFALO, N.Y. 14212	701 Fillmore Avenue	Tel. (716) 895-0700
CHICAGO, ILL. 60622	2242 W. Chicago Avenue	Tel. (312) 235-7788
CHICAGO, ILL. 60622	1723 W. Chicago Avenue	Tel. (312) 666-3985
CLEVELAND, OH. 44134	6089 State Road	Tel. (216) 884-1738
FORT WAYNE, IN. 46808	1807 Beineke Road	Tel. (219) 432 - 5402
HAMTRAMCK, MI 48212	11415 Jos Campau Avenue	Tel. (313)365-6350
HARTFORD, CT. 06106	1839 Park Street	Tel. (203) 232 - 6600
HERKIMER, N.Y. 13350	RR No. 1, Box 765 McKennan Rd.	Tel. (315) 866-3939
INDIANAPOLIS, IN. 46227	3216 St. Jude Drive	Tel. (317) 787 - 0052
IRVINGTON, N.J. 07111	1082 Springfield Ave.	Tel. (201) 374-6446
LAKEWOOD, N.J. 08701	901 E. County Line	Tel. (201) 363 - 2251
LOS ANGELES, CA 90046	7706 Santa Monica Blvd.	Tel. (213) 656 - 1962
MIAMI BEACH, FL. 33139	1352 Washington Ave.	Tel. (305) 532-7026
MINNEAPOLIS, MN. 55418	2422 Central Ave. N.E.	Tel. (612) 788 - 2545
NEWARK, N.J. 07106	698 Sanford Avenue	Tel. (201) 373 - 8783
NEW YORK, N.Y. 10009	122 First Avenue	Tel. (212) 533-2906
PHILADELPHIA, PA. 19116	10182 BUSTLETON AVE.	Tel. (215) 969 - 1150
PITTSBURGH, PA. 15203	1307 E. Carson	Tel. (412) 481-2750
ROCHESTER, N.Y. 14621	681-683 Hudson Avenue	Tel. (716) 544 - 2151
TRENTON, N. J. 08611	703 So. Broad Street	Tel. (609) 393 - 9455
WATERVLIET, N.Y. 12189	1828 3rd Avenue	Tel. (518) 274 - 5242
WORCESTER, MA. 01607	22 Carlstad Street	Tel. (508) 798 - 2868
WHEATRIDGE, CO. 80033	4330 Quay Street	Tel. (303) 422-4330

HIGH TECH KOMPUTERIAI

Mūsų parduotuvė, pirma ir vienintelė per emigraciją, parduoda aukščiausios kokybės įrengimus dėl biznio paskirties ir asmeniniam naudojimui. Mes turime 30-ies žymiausių firmų kompiuterius. Jūs nusipirksite mūsų parduotuvėje tik geriausią elektroniką, taip pat gausite tikrai profesionalų patarnavimą.

Mes parduodame visas kompiuterio atsargines dalis, reikmenis, ir programas. Mes turime didžiulį pasirinkimą. Televizijos aparatų, FAZ-ų, Kamkorderių, VSR-ų, Trumpųjų bangų radijo aparatų, 2-iejų kasečių rekorderių, telefono aparatų, telefono atsakymo aparatų, virtuvės reikmenų ir t.t.

Speciali kaina 220 Voltų Kompiuteriams ir PAL SECAM sistemos elektronikai, kuria jūs galite naudoti Lietuvoje ir Europoje.

Mes kalbame angliškai ir rusiškai.

41 W. 35th GATVĖ, tarp 5 ir 6 Avenues, Manhattan, NY

212 465-0621

VLIKO PAREIŠKIMAS

Remdamasis 1944 m. lietuvių tautos valios įgaliojimais, papildytais 1949 m. partizanų pareiškimu VLIKui ir savo rezistencinė patirtimi svetimų okupacijų metu, Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas pareiškia:

I. VLIKo keturiasdešimt septynerių metų pastangos nuolatiniame ryšyje su kovojančia tauta ir veikloje užsienyje neliko be vaisių.

1990 m. kovo 11 d. paskelbus Lietuvos valstybės suvereninių galių atstatymą, tačiau okupantui dar esant Lietuvoje, VLIKo kova už Lietuvos ribų pasidarė šiuo metu ypatingai svarbi.

II. Naujos padėties akivaizdoje VLIKo dabartinė pozicija yra:

1. Talkinti Lietuvos vyriausybei įvykdyti faktišką Lietuvos nepriklausomybės įgyvendinimą ir suvereninių galių vykdymą.

2. Dėti visas pastangas gauti

laisvų valstybių pripažinimą Lietuvos vyriausybei.

3. Išplėsti bendradarbiavimą su Lietuvos vyriausybe.

4. Jungti ir derinti organizacijų ir privačių iniciatyvų akcijų darbų stiprinant šiame lėtingame kovos laikotarpyje.

5. Lietuvos vyriausybės nepriklausomybės darbams užsienyje remti VLIKas įkūrė 1990

m. kovo 18 d. "Demokratinės Lietuvos Atstatymo Fondą". Šio fondo uždaviniai jau yra vykdomi ir ysiuomenė yra prašoma jį remti per Tautos Fondą (P. O. Box 73, Woodhaven, NY, 11421).

III. VLIKas tgs savo veiklą, kol bus įvykdyti 1944 metų vasario 16 dienos VLIKo deklaracijoje paskelbti Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės kovos principai ir uždaviniai.

(Elta)

LIETUVOS VYČIŲ DOVANA LIETUVAI

Per Lietuvos vyčių seimą, kuris įvyko liepos 26-29 Pittsburgh, Pa., buvo surinkta per 11,000 dol. siųsti į Lietuvą 40 pėdų ilgio konteinerį, pripildytą per 500,000 dol. vertės medicininės pagalbos reikmenų: vaistų, lovų, švirkštų ir kt. Visa tai paaukojo World Medical Relief organizacija, Detroit, Mich., kuri, užmokant 10,000 dol. už

transportą ir supakavimą, visą krovinį pasiųsi į Lietuvą.

Siunta bus koordinuojama Lietuvių Religinės Šalpos, Brooklyn, N.Y., ir CARITAS Lietuvoje.

Ši suma buvo surinkta spontaniškai per Lietuvos vyčių seimą, skatinant Lietuvos vyčių Religinės šalpos koordinatoriui Florence Zeleskas. Tai buvo lyg maritonas aukų rinkimui per televiziją. Tai bus vyčių Kalėdų dovana Lietuvai. Jau pradėta organizuoti ir Velykų dovana.

Dėl informacijos ir aukų siuntų kreiptis adresu: Robert Boris, 4970 Brookdale Drive, Bloomfield Hills, MI, 48013, ar Florence Zeleskas, 264 Bowen St., So. Boston, MA 02127.

SUTVIRTINIMO SAKRAMENTO TEIKIMAS LIETUVOJE

Sutvirtinimo sakramentas Lietuvos vyskupijose šią vasarą bus teikiamas tokia tvarka:

Vilniaus arkivyskupijoje — rugpjūčio 5 — Vilniaus arkikatedroje, rugpjūčio 26 — Turgečiuose, rugsėjo 2 — Vilniaus arkikatedroje.

Kauno arkivyskupijoje — rugpjūčio 5 — Raseiniuose, rugpjūčio 19 — Gruzdžiuose, rugpjūčio 26 — Kauno arkikatedroje bazilikoje.

Kaišiadorių vyskupijoje — rugpjūčio 5 — Kaišiadorių katedroje, rugpjūčio 12 — Pivašiunuose, rugpjūčio 19 — Onuškėje.

Panevėžio vyskupijoje — rugpjūčio 12 — Panevėžio katedroje, rugpjūčio 19 — Rokiškyje, rugpjūčio 26 — Panevėžio Sv. Petro ir Povilo bažnyčioje.

Telšių vyskupijoje — rugpjūčio 5 — Telšių katedroje, rugpjūčio 19 — Šilalėje, rugpjūčio 26 — Klaipėdos Marijos - Taikos Karalienės bažnyčioje, rugsėjo 2 — Telšių katedroje.

Vilkaviškio vyskupijoje — rugpjūčio 5 — Kalvarijoje, rugpjūčio 19 — Marijampolėje.

— Vilniuje birželio 16 įvyko LKP CK V Plenumas, kuriame centro komiteto pirminis sekretorius Algirdas Brazauskas padarė pranešimą "Demokratija ir nepriklausomybė". Plenumas priėmė nutarimą "Dėl LKP veiklos prioritetų nūdienos sąlygomis" ir pasmerkė "neatsakingus veiksmus", birželio 14 griauiant paminklus Kaune Gedulo ir vilties dieną. Nutarime pasakyta, kad Kovo 11 d. aktas yra neginčytinas ir neatšaukiamas Lietuvos žmonių istorinis apsisprendimas. Lietuvos valstybingumo atkūrimas yra procesas, kuriame neišvengiamas pereinamasis laikotarpis. LKP rėmė ir rems visus Respublikos vadovybės ir vyriausybės žingsnius, kuriais siekiama su TSRS derybų Lietuvos problemai spręsti ir ekonominei blokadi atšaukti.

— Vilniuje veikia bendra Lietuvos - Tarybų Sąjungos - Vakarų Vokietijos prekybos įmonė "Vilbara", kuri atstovauja Opel firmos interesams. Tos firmos automobilis galima nusipirkti už konvertuojamą valiutą.

ŠVIESOS – SANTAROS TRISDEŠIMT SEPTINTOJO SUVAŽIAVIMO 1990 M. RUGSĖJO 6 - 9 D. TABOR FARMOJ, SODUS, MICH. PROGRAMA

Rugsėjo 6 d. 2 val. Algis Mickūnas — "Postmodernioji teologija".

Pokalbis su Darius Kuolu. 8 val. Sigita Samuolienė — "Šiaurės Italijos stiuکو meistrų lipdyba Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje XVII a. antroje pusėje".

Rugsėjo 7 d. 9 val. Tomas Reimkis — "Ivadinės pastabos į ryškėjančią politinę kultūrą Lietuvoje".

Viktoras Makoveckas — "Politinės diferenciacijos problemos į nepriklausomybę žengiančioje Lietuvoje".

2 val. Pokalbis su Gintaru Patacku ir Tautvyda Marcinkevičiūte.

Simpoziumas apie dabartinę Lietuvos kultūrinę problematiką Darius Kuolys, Vytautas Kavolis, Bronius Vaškelis.

8 val. Rimvydas Valatka — Spaudos laisvė ir dabartinės žurnalistikos problemos Lietuvoje".

Antro Kaimo Lietuvoje vaizdajuostė.

Rugsėjo 8 d. 9 val. Darius Kuolys — "Kultūrinė ir politinė Lietuvos savivoka renesanso ir

baroko laikais".

Ilona Gražytė-Maziliauskienė — "Klasiškoji dvastia naujojoje Lietuvos poezijoje".

2 val. Gintaras Patackas — "Homo armagedonicus".

Kazimieras Motieka — "Artimiausių metų Lietuvos politinės perspektyvos".

Multidisciplinariųjų studijų instituto, Algimanto Mackaus knygų leidimo fondo, AM&M fundacijos, Metmenų ir Santaros-Šviesos federacijos posėdžiai.

8 val. Literatūros vakaras: Algirdas T. Antanaitis, Živilė Bilaišytė, Raymond Filip, Julius Keleras, Tautvyda Marcinkevičiūtė, Gintaras Patackas, Lijūnė Sutema.

Naujų knygų sutiktuvės. Arūno Bukausko fotografijų paroda.

Rugsėjo 9 d. 10 val. Kęstutis Keblys — "Gamtos ir žmogaus apsauga: naujosios religijos pavojus tautai ir liberalizmui".

Norintieji suvažiavime dalyvauti prašomi iki rugsėjo 4 re-

gistruotis pas Mariją Paškevičiūnę, 306 55th Place, Downers Grove, Ill. 60516.

— VIII Lietuvos tautinė dainų šventė, nepaisant blokados, kuri sukliudė atvykti užsienio lietuviams, įvyko liepos 5-8 Vilniuje. Liepos 6 Kalnų parke buvo Ausamblių šventė, liepos 7 Žalgirio stadione — Šokių šventė, liepos 8 Vingio parke — Dainų šventė.

— Viktoras Makoveckas, Lietuvos Demokratų partijos pirmininkas, atvyksta į JAV ir yra pakviestas dalyvauti Lietuviškųjų studijų savaitėje rugpjūčio 12-19 ir vėliau — Ateitininkų studijų dienos rugsėjo 4-7. Abu renginiai vyks Dainavoje. Viktoras Makoveckas yra Lietuvos parlamento Užsienio reikalų komisijos narys.

— Bronius Juodelis perėmė JAV LB Krašto valdybos sekretoriaus pareigas nuo liepos 1.

— Ingrida Mikelionytė, 1988 m. Lietuvos grožio karalaitė š. m. birželio 15 Kauno arkikatedroje susituokė su Lietuvos krepšinio pažiba Arvydu Saboniu. Sutuoktuvės iškilnėse Kauno Rotušės salėje dalyvavo apie 200 svečių. Medaus mėnesį praleisti jaunavedžiai išvyko į Juodkrantę, Baltijos pajūrį.

— Blokada, kurią Gorbačiovas vykdė prieš Lietuvą, tęsėsi 73 dienas.

— Dr. Zigmantas Brinkis, Los Angeles, Calif., gegužės 22 atšventė amžiaus 65 metų sukaktį.

— Lietuviškųjų studijų savaitės Dainavoje pagrindinė tema bus "Lietuvos valstybingumo formos ir turinys". Savaitė vyks rugpjūčio 12-19. Rengia Lietuvos Fronto Bičiuliai.

— Dail. Broniaus Murino tapybos darbų paroda Lietuvos Dailės muziejuje, Vilniuje, vyko kovo 22 — balandžio 30. Išleistas puikus parodos katalogas su spalvotomis paveikslų reprodukcijomis, įžanginiais straipsniais, bibliografija ir paveikslų metrika. Iš viso buvo eksponuota 50 darbų, kuriuos dailininko našlė gydytoja Praurinė Murinienė padovanojo Lietuvai.

— JAV LB Providence apylinkė, norėdama paremti Darbininko rūpestingai atliekamą darbą, atsiuntė 25 dol. auką per savo išdininę Martą Saulėnienę. Darbininkas dėkoja.

— Lituanistinių mokyklų mokytojai yra kviečiami patobulinti savo lituanistines žinias, dalyvaujant Lituanistikos seminare rugpjūčio 5-19 netoli Chicago. Seminare bus dėstomi įvairūs universiteto lygio lietuvių kalbos, literatūros ir istorijos kursai. Seminarą rengia jungtinė taryba, į kurią įeina Pasaulio, JAV ir Kanados LB Švietimo tarybos ir Jaunimo sąjungos. Registracijos ir informacijos reikalais kreiptis: Lituanistikos seminaras, P. O. Box 50660, Cicero, Ill. 60650.

— Nauji Darbininko skaitytojai: A. S. Raubas, Great Neck, N.Y. Užsakė kitiems: Vedybų proga Darbininkas jaunavedžiams: Dr. and Mrs. P. Dičpinigaitis, New York, N.Y. Sveikiname naujus skaitytojus ir dėkojame užsakytojams. Naujiems skaitytojams Darbininko prenumerata pirmiems metams tik 15 dol. Atnaujinant — visiems 20 dol. metams.

SEMINARAS:

Rugpjūčio 9 - 12, prasideda Rugg. 9, 3:00 v. p.p. Apreiškimo Parapijoje, Brooklyne, New York

Vadyba ir Sąmoningumas Lietuvos Ateičiai

Amerikos Lietuvių Jaunimo SAJŪDIS

1990 kovo 11 Lietuva prisikėlė ir tapo vadybos pavyzdžiu viso pasaulio demokratijų tarpe. Atsižvelgus į Lietuvos atgimimą, kyla visalietuvių ir išsilvijai naujų įšūkių, į juos reikia efektingai reaguoti. Amerikos Lietuvių Jaunimo Sąjūdis ruošia seminarą, Vadyba ir Sąmoningumas Lietuvos Ateičiai (Leadership and Awareness in the Future of Lithuania, kurio tikslas yra skatinti ir duoti galimybę jaunimui ugdyti savo vadybos ir organizacinius talentus. Į seminarą yra pakviesti amerikiečių ir lietuvių politikos, ekonomikos, verslo ir akademijos specialistai su kuriais vyks pokalbiai ir diskusijos vadybos ir šiu naujų įšūkių temomis. Per šitokį atvirą bendravimą, mes visi brėsime kalp lyderiai ir išmoksime kalp veiksmingai kelti Lietuvos sąmoningumą tarp savo bendraminčių, kolegų ir bendradarbių.

KVIEČIAME VISĄ JAUNIMĄ - ATEIŲS LIETUVOS LYDERIUS!

Pakviesti lektoriai: Linas Kojells, Pres. of U.S. Baltic Foundation; Alfonso D'Amato, U.S. Senator from New York; Stasys Lozoraitis, Lietuvos Respublikos Charge D'Affaires; Kristina Butvydas, Pres. Bard Associates; New York — Philadelphia Public Relations firma.

REGISTRACIJA:

1 ..... vardas

pavardė ..... vardas

adresas .....

miestas ..... valstija ..... zip .....

telefonas .....

2 ..... gimimo data

3 ..... profesija ar mokslo sritis

4 ..... Congressional district — Congressperson

5 ..... vietinis laikraštis

adresas vietinio laikraščio ..... Telefonas .....

6 taip ne

Ar norėtumėte dalyvauti Lietuvos Informacijos Centro Tour (NY biuro)?

7. Jei norėtumėte, kad ALJS aprūpintų nakvyne trim naktim prašom primokėti \$50 (US), kitu atveju lieka dalyvio atsakomybė susitvarkyti nakvyne, galite kreiptis į ALJS viešbučių informacijai.

8. Registracija: \$70. Įskaitant paskaitas, užkandžiai, vienas pagrindinis valgis per dieną, informaciniai aplankai ir vakaronė.

Aerodromai ir traukinių stotys prie New Yorko miesto: John F. Kennedy Airport, La Guardia Airport, Grand Central Station, Pennsylvania Station.

Prašom grąžinti išpildytą anketą šiuo adresu, kad galėtume Jums išsiųsti tolimesnės informacijos. (Čekius rašyti: American Lithuanian Youth Sąjūdis)

Seminar Registracija
American Lithuanian Youth SAJŪDIS
P. O. Box 1370
West Hartford, CT 06107

Informacijai ir angliškam variantui prašome skambinti Rimui Simonačiui, tel. 203-523-5619 arba Antanui Vainiui, tel. 215-648-0241

Kelionis į Lietuvą suvaržymai panaikinti. Išduodamos kelionių vizos grupėms ir atskiriems asmenims. Kreipkitės dėl informacijos ir patarnavimų.

LIETUVA — 10 dienų kelionė. 8 naktys Vilniuje. Finnair linija. Kelionė #943 rugsėjo 13-22: \$1,809.00 iš Bostono ir New Yorko, \$2,009.00 iš Chicago.

LIETUVA ir SUOMIJA — 14 dienų kelionė. 11 naktų Vilniuje, 1 naktis Helsinkyje. Finnair linija. Kelionė #913 rugsėjo 13-26: \$2,209.00 iš Bostono ir New Yorko, \$2,409.00 iš Chicago.

LIETUVA ir ČEKOSLOVAKIJA — 15 dienų kelionė. 11 naktų Vilniuje, 2 naktys Prahoje. CSA linija. Kelionė #105 spalio 1-15: \$2,159.00 iš Bostono ir New Yorko, \$2,359.00 iš Chicago.

LIETUVA ir ČEKOSLOVAKIJA — 12 dienų kelionė. 9 naktys Vilniuje, 1 naktis Prahoje. CSA linija. Kelionė #106 lapkričio 5-16: \$1,699.00 iš Bostono ir New Yorko, \$1,899.00 iš Chicago.

SV. KALĖDOS ir NAUJIEJI METAI LIETUVOJE 15 dienų kelionė. 12 naktų Vilniuje, 1 naktis Prahoje. CSA linija. Kelionė #1225 gruodžio 21-sausio 4, 1991: \$1,799.00 iš Bostono ir New Yorko, \$1,999.00 iš Chicago.

NAUJIEJI METAI LIETUVOJE — 15 dienų kelionė. 12 naktų Vilniuje, 1 naktis Prahoje. CSA linija. Kelionė #1280 gruodžio 29 - sausio 11, 1991: \$1,799.00 iš Bostono ir New Yorko, \$1,999.00 iš Chicago.

Visų kelionių, išskyrus #703D, kainosa įskaitoma bilietai į Festivalio programas, tris pamaitinimus kasdien, pusryčius, pietus ir miesto apžiūrėjimą West Berlyne ir Helsinkyje, pervežimą ir asmeninį BAL TIC TOURS palydovo patarnavimą visoje kelionėje.

PAPILDOMA KELIONĖ

LIETUVA-RUSIJA-SUOMIJA — 15 dienų kelionė. 2 naktys Maskvoje, 7 naktys Vilniuje, 2 naktys Leningrade, 2 naktys Helsinkyje. Kelionė No. 813, rugpjūčio 13: \$2459 iš Bostono ir New Yorko \$2659 iš Chicago

Smulkesnėms informacijoms ir brožiūrai kreipkitės adresu:

BAL TIC TOURS
77 Oak St., Suite 4
Newton, MA, 02164
Tel. 617 965 - 8080 Fax 617 332 - 7781

DĖMESIO!

VISIEMS LIETUVIAMS,
KURIE LANKOSI AMERIKOJE
AR KURIE VYKSTA Į LIETUVĄ
ISIGYKITE VISUS ELEKTRONINIUS REIKMENIS
PAGAL EUROPIETIŠKĄ 220 VOLTŲ ELEKTROS SROVĘ

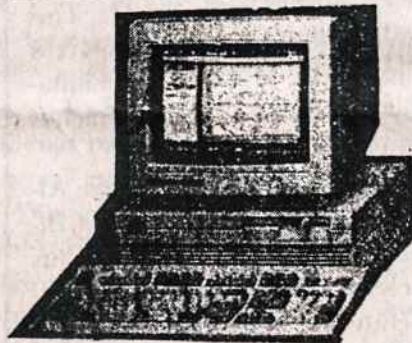
DĖMESIO!

**TIMURS STORE
JOY – LUD**

ELECTRONICS
200 5TH AVE (tarp 23 & 24 Gatvių)
NEW YORK, N.Y. 10010
TELEFONAS (212) 807 - 8484

TELEVIZIJOS APARATAI
(Ivairaus dydžio ir įvairių firmų)

KOMPIJUTERIAI
LYGŪS IBM PC SISTEMAI
SU SPALVOS REGULIAVIMO IR
ATSPAUSDINIMO APARATŪRA

Visi kompiuteriai gaminti 1989 metais amerikiečių firmos INNOVATION, kuri duoda vienerių metų garantiją Lietuvoj

ELEKTRONINIAI PIANINAI
ĮVAIRIAM NAUDOJIMUI

TELEFONŲ ATSAKYO APARATAI

PANASONIC M7
COMCORDER VIDEO FILMAVIMO
APARATAI PAL SISTEMAI

ĮVAIRŪS RADIO APARATAI
SU TRUMPOM BANGOM

VCR (Video juostų rekordavimo ir grojimo aparatai) PAK/SECAM/DK SISTEMAI
(Ivairių firmų, įskaitant ir Panasonic)

VISA APARATŪRA
TURI PAAIŠKINIMUS IR
RUSŲ KALBA

MES TAIP PAT TURIME DIDELĮ PASIRINKIMĄ SONY, MAXWELL IR KT. ĮVAIRIAUS ILGUMO VIDEO IR AUDIO KASEČIŲ

G. T. International, Inc. firmos vadovai Washingtone pas Illinois senatorių Alan J. Dixon ryšium su Lietuvos blokada — turistinių vizų klausimu. Iš k.: Rita Pauperienė — viceprezidentė, sen. A. J. Dixon, Algis Grigas — firmos prezidentas.

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B.S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
296-4130

Lietuviškos rašomos mašinelės Travel-Delux Olympia firmos, neelektrinės gaunamos kreipiantis adresu: St. Prakapas, 49 Norseman St., Toronto, Ont. M8Z 2P7, Canada. Tel. 1-416-233 - 4486.

ATTENTION POSTAL JOBS! Start \$11.41/hour! For application info call (1) 602-838-3885. Ext. M-6057, 6 AM - 10 PM, 7 days.

ATTENTION: EARN MONEY READING BOOKS! \$32,000/year income potential. Details. (1) 602-838-8885. Ext. B k. 6057.

ATTENTION - HIRING! Government jobs — your area. Many immediate openings without waiting list or test. \$17,840 - \$69,485. Vall (1)-602-838-8885, Ext. R 6057.

Trys mylimos, Julijos Zemaitės dviejų dalių komedija, kurią New Yorke vaidino Vilniaus Jaunimo Teatras, yra įrašyta į video juostą. Šią juostą su paaiškinimais paruošė Daiva Kezienė. Juostos kaina 25 dol. su persiuntimu. Visas pilnas skiriamas Kultūros Židinio išlaikymui. Šios juostos kopijas galima gauti iš anksto pasiuntus pinigus Kultūros Židiniui, 355 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

**ATEITININKŲ
STUDIJŲ DIENOS**

“Suaugimas į tikėjimą ir tautiškumą” — tai intriguojantis Lilės Gražulienės paskaitos pavadinimas Ateitininkų Studijų dienų programoje. Studijų dienos vyks rugpjūčio 31 - rugsėjo 3 Dainavoje. Lilės Gražulienės paskaita programoje paskutinioji, bet ne vienintelė tokio pobūdžio. Studijų dienos gal susilaukia tokio didelio pasisekimo tuo, kad per kelias dienas dalyviai turi progos išgirsti aukšto lygio paskaitų, pamatyti talentingų žmonių vakarinėse programose ir pabendrauti šeimyniškoje aplinkoje po “sunkių” vasaros atostogų.

1990 m. Studijų dienų programos ruošia, kaip ir kitais metais, rūpinasi Studijų dienų iniciatoriai dr. Algis Norvilas ir Birutė Bublienė. Į talką ateina ir kiti asmenys.

Kviečiama ateitininkų šeima ir draugai. Prašoma nedelsiant užsiregistruoti šiuo adresu: Birutė Bublienė, 5190 Longmeadow, Bloomfield Hills, MI 48013.

R. K.

— Po ilgų ir audringų diskusijų Aukščiausioje Taryboje, Lietuvos televizijos ir radijo komiteto generaliniu direktoriumi paskirtas Skirmantas Valiulis. Vilniaus universiteto žurnalistikos katedros dėstytojas. Buvęs per paskutinius metus direktorius Domijonas Šniukas palinkėjo naujam direktoriui “išminties ir ryžto apsinant nuo politizacijos lavinos”.

— Šilutės klebonas Jonas Bučinskas Rusnėje pašventino Šv. Jurgio koplytstulpį, kurį išdrožė ir pastatė rusniškis tautodailininkas Aleksas Šalkauskas.

**SPECIALI KELIONĖ Į LIETUVĄ
DALYVAUTI ŠILUVOS ATLAIDUOSE**

17 DIENŲ KELIONĖ, 14 DIENŲ LIETUVOJE,
1 DIENĄ HELSINKIJE
KELIONĖ NO. LSA RUGSĖJO 5 - 21.....\$2,299
IŠ BOSTONO IR NEW YORKO

ŠILUVOS ATLAIDAI BUS RUGSĖJO 8 -15

Į kelionės kainą įsiskaito trys valgiai kasdien, nakvynė Palangos liuksusinėje Žilvinio viloje, kuri yra ant Baltijos jūros kranto. Palangoje apžiūrimas miestas, gintaro muziejus, Klaipėdoje aplankoma laikrodžių muziejus, akvariumas, apžiūrimas Kretingos vienuolynas, Šiauliuose apžiūrimas miestas ir Kryžių kalnas, Keliaujama į Šiluvos atlaidus.

Kas norės, bus ir papildomos ekskursijos į Vilnių, Nida, Mosėdį, Platelių ir Kauną su dviem pernaktiniais naktimis.

Reikia pastebėti, kad vykstant į Šiluvos atlaidus, Žilvinio kompleksu gali pasinaudoti pavieniai asmenys ir grupės bet kokiu laiku.

Informacijos ir rezervacijos reikalais skambinti:

BALTIC TOURS
77 OAK ST., SUITE 4
NEWTON, MA 02164
TEL. 617-965-8080 FAX 617-332-7781

**LIETUVIŲ KATALIKŲ
SUSIVENIJIMAS**

Už prieinamus mokesčius pasiūlo moderniškus apdraudos planus.

Susiv. savo nariams moka dividendus ir teikia pirmenybes prašant — gavimui mirties atvežiant.

Norį įsirašyti kreipkitės į Susivienijimo Centrą, P. O. Box 32, Wilkes-Barre, PA 18703. Didžiojo New Yorko rajono lietuvių kreipkitės į Susivienijimo direktorių Joną A. Vainių, 3 Clare Dr., East Northport, N.Y. 11731. Namų tel. 516 261-3797, ofiso tel. 718 847 - 2686.

LIETUVIŲ FEDERALINĖ KREDITO UNIJA

KASA

YRA GERIAUSIAS JŪSŲ BANKAS

NEWYORKE: 86-21 114th Street, Richmond Hill, N.Y., 11418 718-441-6401

CHICAGOJ: 2615 W. 71st Street, Chicago, IL 60629, 312-737-2110
1445 So 50th Ave., Cicero, IL 60650, 708-656-2201
9525 So 79th Ave., Hickory Hills, IL 60457, 708-598-1333

FLORIDOJ: 400 70th Ave., St. Petersburg Beach, FL 33706, 813-367-6304

DETROITE: 24060 W. 9 Mile Rd., Southfield, MI 48034, 313-350-2350

WATERBURY: 6 Congress Ave., Waterbury, CT 06708, 203-756-5223

Aukštų nuosimčių taupymo sąskaitos ir sertifikatai,
įvairios paskolos, VISA kortelės ir kiti patarnavimai

— Visi lietuviai taupo ir skolinasi lietuviškoje KASOJE —

— Visos santaupos Federalinės NCUA agentūros apdraustos iki 100,000 dol. —

Bostone atidarytas didžiausias Amerikoje
lietuviškų meno dirbinių

salionas

DOVANA

Norintiems įteikti lietuviškų suvenyrų savo giminiams ar draugams Šv. Kalėdų, Naujųjų Metų, įvairių jubiliejų ar bet kuria kita proga — siūlome platų pasirinkimą.

Galite įsigyti:

- žymiausių išelvijos ir Lietuvos menininkų paveikslų, grafikos darbų, medžio drožinių;
- Tautinių rūbų, juostų, gintaro, stiklo ir keramikos dirbinių su lietuviška ornamentika;
- Tautinių vėliavų, Vyčių, įvairiausių lipdžių;
- Knygų apie Lietuvą anglų kalba ir Lietuvos žemėlapių;
- audio ir video kasečių su naujausia lietuviška muzika;
- tinkančią Lietuvos dažnumams video aparatūrą ir kitas elektronikos sistemas žemomis kainomis.

Visą tai galima užsisakyti pagal katalogą kurį galite gauti atsuntę 2 dol. čekį firmai
BALTIC ASSOCIATES, LTD
P.O. Box 1406 GMF Boston, MA 02201
Tel. (617) 269-4455 • Fax (617) 268-8376
368 Broadway, So. Boston, MA 02127

LITHUANIA 700 YEARS
(IN ENGLISH, 458 PAGES)

Parašyta J. Puzino, A. Geručio, J. Jakšto, A. Budreckio ir St. Lozoraičio. Įvadas R. Sealey. Šešta laida, puošniai išleista. Puiki dovana kitataučiam ir lietuviam, naudojančiam tik anglų kalbą. Platina: Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Užsakau "Lithuania 700 Years" už 18 dol. Persiuntimas — 2 dol.

Vardas, pavardė .....

Numeris, gatvė .....

Miestas, valstija, Zip .....

PATERSON, N.J.

Ir vėl paviljojo auką kapal (Malronis)

Ir vėl Šv. Kazimiero parapija neteko vieno žymesniųjų parapičių: birželio 25 po gana ilgus ir sunkios ligos Wayne Igoninėj mirė buvęs ilgametis parapijos vargonininkas Vincas Justas. Buvo palaidotas birželio 28 Patersono Kalvarijos kapinėse.

Vincas gimė Bayonne mieste, N.J., kur pragyveno geroką savo amžiaus dalį ir išėjo mokslą, reikalingą jo profesijai. Ten jis lankė vidurinę mokyklą, paskui prekybos mokyklą Jersey City. Ankstyvoje jaunystėje Vincas pradėjo rodyti gabumą muzikoje. Tai pastebėjęs, tuometinis Bayonne klebonas kun. Leonas Vaicekauskas pradėjo jį skatinti mokytis muzikos. Vincas paklausė ir pradėjo imti muzikos pamokas pas prof. Juozą Žilevičių, tuomet gyvenusį Elizabeth, N.J., ir vargoninkavusį Šv. Petro ir Povilo parapijoje.

Prof. J. Žilevičius, gavęs muzikai gabų mokinį, davė jam ne tik muzikos pagrindus, bet paruošė jį ir vargonininko profesijai. Tad Vincas ir pradėjo vargoninkauti ne tik Bayonne, bet, reikalui esant, talkinti ir kitose kaimyninėse parapijose, siekdamas net ir Patersoną, kur trumpą laiką klebonavo kun. L. Vaicekauskas. Čia jis susipažino su bažnytiniame Šv. Cecilijos choro giedojusia Marija Obelevičiute, ją vedė ir, persikėlęs į Patersoną, nuo 1939 pradėjo eiti nuolatinio vargonininko pareigas Šv. Kazimiero parapijoje, vesdamas ir bažnyčios chorą, kuriame nuo 1949 teko giedoti ir šios korespondencijos autoriui.

Šeimai išlaikyti reikėjo jau daugiau pajamų, tad Vincas šalia vargonininkavimo turėjo gauti ir kitokių darbų. Karo metu reikėjo daug darbininkų ginklų dirbtuvėse, tad Vincas iki 1945 dirbo Curtiss Wright lėktuvų gamykloje Patersono, o po karo gavo darbą L. D. Caulk Co. Newarko, kur dirbo Dental Service Dept. 1955 persikėlė į kitą darbovietę, būtent M. A. Sechter, Hackensack, N.J., kur jau pasiekė skyrta vedėjo (Department manager) vietą ir kur dirbo iki išėjimo į pensiją.

Vincas išbuvo vargonininku Šv. Kazimiero parapijoje apie 20 metų. Priklausė prie Amerikos lietuvių vargonininkų sąjungos, parapijos Šv. Kazimiero draugijos, Šv. Vardo draugijos ir Parapijos tarybos, kartais būdamas ir tų organizacijų valdybose. 1952 surengė Patersono ir apylinkės

BOSTONO ŽINIOS

Legenda apie Geležinį vilką

Birželio 23-oji ir 24-oji buvo skirtos Antano Kulbio pasiektam laimėjimui, kurį sudaro pernai Bostono universitete jam pripažintas magistro laipsnis už sukurtą filmą *Legenda apie Geležinį Vilką*. Minėtomis dienomis Bostono ir apylinkės lietuviai buvo supažindinti su tuo filmu, jo autoriumi Antanu Kulbiu ir vaizdajuoste apie filmo susikimimą. Tuo rūpinosi LB-nės Bostono apylinkės, šeštadienį ir sekmadienį sudarydama sąlygas visiems pasidžiaugti tuo laimėjimu. Filmas buvo rodomas So. Bostono Lietuvių Piliečių d-jos trečio aukšto salėje, kurioje abi dienas buvo susirinkę daug Bostono ir apylinkių lietuvių. Šeštadienį daugumą sudarė jaunesnieji, o sekmadienį — vyresnieji. Šeštadienį po programos vyko linksmavakaris, kuriame linksmosios daug gražaus jaunimo net iš tolimesnių kolonijų.

Universiteto žymuo lietuviui

Nuo 1988 m. rudens Suffolk universitete Bostone finansus

parapinių chorų Dainų šventę Patersono, gražiu žodžiu ją atidarydamas ir jai vadovaudamas.

Vincui mirus, giliam liūdesy liko žmona Marija ir sūnus Vincas su šeima. Sūnus yra pulk. leitenantas, dirbąs advokatu kariuomenės teisės skyriuje Virginijoje.

Šermeninėje buvo susirinkę daugybė draugų ir pažįstamų iš parapijos ir iš toliau Vincą atsišveikinti ir pareikšti šeimai užuojautą. Rožančių ir kitas maldas atkalbėjo parapijos klebonas kun. Antanas Bertašius. Klebonas atlaikė ir gedulingas pamaldas, į kurias taip pat susirinko kone pilna bažnyčia. Savo pamoksle klebonas išskėlė Vinco didelį prisirišimą prie parapijos, didelę jai materialinę pagalbą ir paramą savo darbu. Pamaldoms vargonais pritarė vargonininkė Eleonora Vaičiulytė-Williams, aukas nešė Vinco anūkas ir anukė.

Kaip Vincas, tarnaudamas parapijai vargonininku, daugeliui grojo ir daugelį palydėjo į kapus, taip dabar ir jis buvo daugelio prisimintas maldose ir daugelio palydėtas į amžinos ramybės vietą, į Kalvarijos kapines.

A. Masionis

dėsto dr. Eduardas Bubnys, atvykęs iš Chicagos, kur jis yra gimęs ir mokslus išėjęs. Šių mokslo metų pabaigoje jam pripažintas ir įteiktas "Dean's Recognition Award" už tyrimus ir mokslinę veiklą. Laikraštis *Brookline Citizen* įdėjo to žymens įteikimo nuotrauką, kurioje dr. Eduardas Bubnys tarp dekanų Richard L. McDowell ir universiteto prezidento David Sargent.

Dr. Eduardas Bubnys gyvai domisi Lietuvos reikalais ir vietos lietuvių veikla, kurioje jis aktyviai dalyvauja. Vos atvykęs į Bostoną, jis susirišo su vietos lietuviomis. Dabar jis yra LB Bostono apylinkės kontrolės komisijos narys, "Taupos" finansinis patarėjas, Sovietų Sąjungos padarytų Lietuvai nuostolių apskaičiavimo Vliko komisijos narys, demonstracijų Lietuvos reikalais vietoje ir Washingtono dalyvis.

Ateinantiems mokslo metams dr. Eduardas Bubnys pakviestas dėstyti ekonomiją Vilniaus ir Kauno universitetuose. Tuo pagrindu jam suteikta Fulbright-stipendija.

Joninių piknikas

Naujosios Anglijos šaulių Trakų rinktinės rengtas birželio 24 d. Romuvo parke Brocktone metinis Joninių piknikas nepasizymėjo dalyvių gausumu, bet sudarė puikią atgaivą grįžioje gamtoje tiems, kurie į jį atvyko. Dalyvių tarpe buvo veidai iš Worcesterio, Cape Codo, Bostono, Brocktono ir kitur.

Piknike pravesose šaudymo varžybose svečių grupėje pirmą vietą laimėjo Romas Bričkus iš Miltono, o šaulių grupėje — Stasys Norkūnas iš Cape Codo, Martyno Jankaus kuopos narys.

Atvykusiems užkandžius suorganizavo Martyno Jankaus kuopos pirmininkė Stasė Cofensienė, dainavimui vadovavo Petras Šaulys iš Brocktono, o visai programai vadovavo rinktinės pirmininkas Algirdas Zenkus iš Webster.

J. Kačinsko kūriniai Lietuvoje

Vis dažniau komp. Jeronimo Kačinsko kūriniai iškyla Lietuvos scenoje. Neseniai J. Kačinsko vedamas kamerinis ansamblis ten atliko Jeronimo Kačinsko sukurtus 5-kius koncertinius etūdus ir koncertinę fantaziją šešioms instrumentams, o birželio 3 Vilniaus arkikatedroje surengtame Lietuvos Kultūros Fondo koncerte antiblokadniam fondui paremti valstybinis choras "Vilnius" su solistais ir vargonais atliko Jeronimo Kačinsko 1951 sukurtas iškilmingas Mišias Nekalčiausios Švenčiausios Mergelės Marijos širdies garbei, skirtas Lietuvos karaliaus Mindaugo krikšto 700 metų sukakčiai.

To koncerto programos knygutėje Jurgis Rimas Dvarionas pažymėjo: "Vienas iš žymiausių senosios kartos kompozitorių Jeronimas Kačinskas (1907), daugelį metų gyvenęs svetur, šian dien savo kūryba vėl sugrįžta į Lietuvą. Kompozitorius, prieškarinėje Lietuvoje patraukęs visuomenės dėmesį kraštutinėmis muzikos išraiškos priemonių naujovėmis, ir vėliau liko ištikimas pasirinktam saviraiškos būdai... Šalia vertikalios harmonijos ar melodikos, būdingų kompozitoriaus braižui, mišiose ženklūs ir ankstyvosios, dar prieš J. S. Bacho laikus rašytos bažnytinės muzikos stilistikos elementai. Pasinaudodamas šėsių dalių seka, autorius įkvėpimo sėmėsi ir teksto turinyje, paryškindama žodžio reikšmę muzikine išraiška".

Dar pažymėtina, kad šiuo metu Lietuvoje planuojamas Jeronimo Kačinsko sukurtos operos *Juodas laivas* koncertinis atlikimas ir įrašymas.

Išvertė mokslo veikalą

Milda Bakšytė-Richardson iš Bostono, dirbanti M.I.T. išvertė į anglų kalbą dr. Algirdo Sabaliausko mokslo veikalą *Mes Baltai*, išleistą Šviesos leidyklos 1986 Lietuvoje. Vertimo iniciatyvą išskėlė Pennsylvania State University profesorius William Schmalstieg to veikalą recenzijoje, kurią po knygos pasirodymo paskelbė žurnalas *Lituanus*. Jai atsiliepus į iškeltą mintį ir atlikus pataisytą ir papildytą lietuviško teksto vertimą, ją peržiūrėjo ir redagavo jos vyras prof. Robert Richardson, dėstąs slavų ir lyginamąją literatūrą Bostono universitete, o įvadą į vertimą parašė prof. William Schmalstieg. Vertimą išleis Mokslo leidykla Vilniuje. Tai rimtas literatūros anglų kalba papildymas apie Baltus.

Vertėja Milda Bakšytė-Richardson yra baigusi Bostono universitetą bakalauro laipsniu, o dabar ten pat ruošiasi magistro laipsniui.

Ivykių Lietuvoje liudininkė

Audra Veitaitė iš Miltono praleido paskutinius 5 mėnesius Lietuvoje, kur jai teko būti liudininke, o kartais ir aktyvia dalyve svarbių įvykių, kaip Lietuvos valstybingumo atstatymo deklaracijos paskelbimas, blokada, moratoriumo nustatymas ir t.t. Apie visa tai platesnis jos pasakojimas perduotas Laisvės Varpo liepos 15 d. laidoje anglų kalba.

Ekonomijos daktaras

Ekonomijos daktaro laipsnį gavo Juozas Petras Kairys, sūnus Rozalijos ir Juozo Kairių, buv. Fitzmaurice Motor Sales Brocktone savininkų, dabar gyvenančių Cape Code. Jaunasis daktaras baigė 1981 Harvardo universitetą su pagyrimu (Magna cum

laude), eilę metų dirbo įvairiose finansų įstaigose New Yorke, 1987 Chicago universitete gavo magistro laipsnį, o dabar tas pats Chicago universitetas suteikė jam daktarą. Pradedant naujais mokslo metais, dr. Juozas Petras Kairys dėstys Western Ontario universitete Londone, Ont., Canada.

Aukos Lietuvai

Dabartinėje Lietuvos kovoje už valstybingumą atstatymą labai reikalinga laisvojo pasaulio lietuvių parama. Ją organizuoja LB Krašto valdyba šūkiu "Dovana Lietuvai". Paskutiniu metu tam reikalui per Laisvės Varpą pasiūsta 3,500 dolerių. Tą sumą sudarę aukotojai sako, kad jų pavardžių nereikia skelbti, nes jų tikslas — ne autoreklama, bet noras padėti Lietuvai. Tai gražus pavyzdys tiems, kurie vis dar susilaiko nuo pagalbos rankos ištiesimo Lietuvai.

Bostoniškie baltistikos konferencijoje

Birželio 21 - 23 Seattle, WA, vykusioje dvyliktoje baltistikos konferencijoje (Association for the Advancement of Baltic Studies) dalyvavo bostoniškie Milda Bakšytė-Richardson ir jos vyras prof. Robert Richardson. Toje konferencijoje jiedu skaitė paskaitas apie lietuvių liaudies meną: Milda apie lietuvių liaudies kryžius ir koplytėles, o Robertas apie folklorą ir pasakas. Abudu Richardsonai gyvai domisi lietuvių tautine kultūra, o ypač liaudies menu. Ta tema Milda Richardson dažnai skaito paskaitas įvairiuose vietos renginiuose ir universitetuose.

Dr. B. Baškio mirties sukaktis

Birželio 15 sukako 25-ri metai, kai Dorchesteryje mirė biochemijos daktaras Bronius Baškys, tesulaukęs 45-rių metų. Atvykęs į šį kraštą 1949, jis Bostono universitete gavo magistro, o vėliau daktaro laipsnius.

Dirbdamas Bostono universitete, Harvarde ir Tufts universitetuose, dr. Bronius Baškys reikšėsi taip pat lietuvių visuomeninėje ir kultūrinėje veikloje. Tarp kitko jis buvo *Lietuvių Enciklopedijos* ir *Aidų* žurnalo bendradarbis, Lietuvos Katalikų Mokslo Akademijos Naujosios Anglijos židinio vienas steigėjų, Kultūros klubo pirmininkas. Jo mirties sukaktis priminta Laisvės Varpo birželio 17 d. laidoje.

RENGINIAI

Spalio 6 šeštadienį, 6 val. v.

— Liaudies dainų ir muzikos rečitalis, Atlieka Philadelphiaus lietuvių muzikinis kvartetas. Marijos Gaizutienės Keramikos parodos atidarymas. Paroda bus galima lankyti ir sekmadienį. Rengia Bostono tautodailininkai.

— 1991 m. kovo 24 d. 3 val. po pietų First & Second Church salėje Bostone, sol. Lilijos Šukytės koncertas, akomponuojant dr. Vyteniu Vasilytūnui. Koncertą rengia Naujosios Anglijos Baltų draugija.

— 1991 m. balandžio 7 d. So. Bostono Lietuvių Piliečių d-jos trečio aukšto salėje koncertas, kurio programą atliks sol. Irena Milkevičiūtė, sol. Virgilijus Norėika ir pianistė Gražina Landsbergienė — visi iš Lietuvos.

LAISVĖS VARPAS sekmadieniais 9:00-10:00 val. ryto iš WCAV-FM bangų 98.0. Vedėjas Petras Viščinis, 173 Arthur St., Brockton, MA 02402. Tel. 617-326-1111.

A.A. VERONIKAI JANUŠIENEI

mirus, nuoširdžią ir gilią užuojautą reiškiamo vyrui dailininkui Česlovui Janušui ir sūnui Sauliui su šeima

Aldona ir Klaus Pintsch
Giedrė ir Jonas Stankūnai

A. A. TEISININKEI LIUCIJAI SPERAUSKIENEI

mirus, jos vyrą, gen. štabo pulkininką Antaną Sperauską, sūnus Algirdą ir Tomą su šeimomis bei visus kitus artimuosius nuoširdžiai užjaučia ir kartu liūdi.

Liucija Kasiubaitė-Pakniene

VIDEO OVERSEAS
OPEN SUNDAY 10-2 PM
Video Overseas, Inc. 249 West 23rd Street. New York, N. Y. 10011.
110-220 v. WE SHIP WORLDWIDE

1 **VCR** MON-SAT 10 AM-6 PM
JVC HRD SVC-321E \$ 249
AIWA E 101 \$ 199
Panasonic C12EE \$ 249
PAL/SECAM-DK
14 DAYS / 4 PROGRAMS
RECORD / PLAYBACK

2 **JVC 21" TV**
C210 ME
7 SYSTEM
MONITOR / RECEIVER
REMOTE CONTROL
\$ 425

3 **SHARP WQ 260 DOUBLE CASSETTE SHORT-WAVE**
STEREO \$ 59

4 **SHARP FAX MACHINE**
\$ 249

5 **HITACHI VM-2380E**
HQ
4 HEAD HQ
PAL SECAM
AUTOFOCUS
\$ 869
ACCESSORIES INCLUDED

6 **NATIONAL CAMCORDER**
NV-M7EN
PAL SYSTEM
4 HEAD HQ
AUTOFOCUS
\$ 869

7 **TOSHIBA-VIDEO B-1 PAL/SECAM DK**
REMOTE CONTROL
5 DAYS SALE
\$ 189

SPECIAL SALE

We are not responsible for typographic error. Prices subject to change and vary with exchange rates. Please check. This ad supersedes all previous ads. 8/3/90

DARBININKAS

Administr. .... (718) 827-1351
Redakcija. .... (718) 827-1352

Spaustuvė .... (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas ... (718) 827-7932
Salė (kor.) .... (718) 827-9645
Salės adm. .... (718) 235-8386

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Vysk. Paulius Baltakis, OFM, liepos 29 buvo išvykęs į Seattle, Washington, kur šiuo metu vyksta "Ceros valios" sportinės žaidinės. Vietos arkivyskupas jį pakvietė į specialias pamaldas sportininkams ir prašė ten pasakyti pamokslą.

Kun. Sigitas Tamkevičius, žymus kalnynas, kovotojas dėl žmogaus teisių, lankėsi Amerikoje. Liepos 22 jis Apreiškimo parapijos bažnyčioje atlaikė sumą, pasakė pamokslą. Po pamaldų parapijos salėje buvo bendri pietūs ir svečio pagerbimas. Į Lietuvą išvyko liepos 24. Dabar jis yra Kauno kunigų seminarijos dvasios vadas.

Liepos mėnesį yra mirę bent keli lietuviai. Jų paminėti *Darbininkas* nesusėpėjo, nes liepos mėnesį buvo spaustuvės ir laikraščio atostogos. Visa bus prisiminta ir aprašyta *Darbininko* ateinančiuose numeriuose.

Seselių vienuolyne Putname liepos 29 buvo surengta tradicinė lietuvių diena. Šiomet dalyvavo ypatingai daug žmonių. Buvo daug, kurie atvyko iš Lietuvos lankyti savo giminių ir pažįstamų. Iš New Yorko vyko autobusas. Daug važiavo ir privačiomis mašinomis.

Eichstätto gimnazijos mokytojų ir visų gimnazijų lankusių mokinių suvažiavimas įvyks š. m. spalio 6, 7, 9 d. savaitgalį Chicagoje. Tai yra Kolumbo dienos savaitgalis. Yra kviečiami ir visi kiti šeimos nariai. Registracijos ir informacijos reikalais prašoma kreiptis adresu: Aleksas Kikilas, 10230 S. Sawyer Ave., Evergreen Park, IL 60642. Tel. 708 636-8685.

Anzelmas ir Marija Bačauskai į Lietuvą grįžta rugpjūčio 18. Anzelmas Bačauskas yra Kauno Politechnikos instituto profesorius. Čia buvo atvykęs aplankyti savo dėdės Kazimiero Bačausko, bet jį rado prieš keturias valandas mirusį. Gyveno su žmona Marija dėdės namuose ir tvarkė palikimo reikalus, kiek jiems buvo prieinama ir galima. Testamento vykdytoja yra paskirta velionio giminaitė Anna Rudgers.

AWAKENING LITHUANIA

— tai naujai išleista J. Stuko įdomi studija apie lietuvių nacionalinį judėjimą, pradedant XIX amžiumi. Knygoje duodama istorinė Lietuvos valstybės apžvalga nuo XIII amžiaus, Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės galia ir sąjunga su Lenkija. Detalai nagrinėjamas lietuvių nacionalinio judėjimo pasireiškimas prieš carizmo priespaudą, lietuviškosios inteligentijos vaidmuo. Po lietuviškos spaudos uždraudimo 1864 metais, prasidėjęs knygų platinimas, laikraščio *Aušra* kelias į Lietuvą — visa tai dokumentaliai nušviečiama knygoje. Studijoje derama vietą užima religinio, literatūrinio, politinio, kultūrinio vystymosi eiga Lietuvoje, turėjusi įtakos nacionaliniam judėjimui. Plačiai nagrinėjamos žymių asmenybių biografijos, nušviečiama to meto organizacijų veikla. Knyga anglų kalba. Platinama *Darbininko* administracijoje. Kaina 10.00 dol. Persiuntimas 1.50 dol.

LANAKOSI PRANCIŠKONAI IŠ LIETUVOS

Šį pavasarį Amerikos lietuvių pranciškonai aplankė penki pranciškonai kumigai iš Lietuvos. Iš jų paskutinis — Tėv. Robertas Bruzga, dirbęs pastoracijoje Vilkaiviškio vyskupijoje atvyko liepos 15. Vienas — Tėv. Astijus Kungys, pasisvečiavęs Amerikoje tris mėnesius, išvyko į Lietuvą ir dabar klebonauja Kretingos parapijoje, kurią Telsių vyskupas pernai grąžino pranciškonams.

Kitas pranciškonas — Tėv. Edmundas Atkočiūnas pusmetį pabuvęs Kanadoje ir Jungtinėse Amerikos Valstijose, liepos 22 išvyko studijuoti į Romą. Tėv. Liudas Jurevičius, šiuo metu gyvenęs pranciškonų vienuolyne

A. a. Antanui Škeriui mirus, Tautos Fondo laisvės išdui aukojo: po 100 dol. — Algis Vedekas, Massapequa, N.Y., Romas ir Aldona Zorskai, University Hts, OH. Po 50 dol. — Petras Salkaus, Maspeth, N.Y., Petras ir Birutė Kasparai, Wasaga, Ont. Po 25 dol. — Leonilda ir Juozas Giedraičiai, E. Northport, N.Y., Bronė Kuodis, Arlington, MA. Po 20 dol. — Matilda Kurapka, Putnam, CT, Č. Masaitis, Thompson, CT, Antanas ir Aniceta Janušai, Milton, MA. 10 dol. — Liuda Petravičius, Putnam, CT. 5 dol. Petronėlė ir Juozas Tamašauskai. Iš viso suaukota 425 dol.

A. a. Kazimierui Bačauskui mirus, Tautos Fondo laisvės išdui aukojo: po 25 dol. — Vida ir Romualdas Penikai, E. Norwich, N.Y., Leonilda ir Juozas Giedraičiai, E. Northport, N.Y. 20 dol. Liudas Tamošaitis. Po 10 dol.: Antanas Dėdinas, Woodhaven, N.Y., Albinas Sakalas, Woodhaven, N.Y., Jadvyga Lelėiva, Richmond Hill, N.Y. Iš viso suaukota 100 dol.

Vytautas Maželis, žymus mūsų fotografas, peržiūri savo didelį nuotraukų archyvą, atrinka savo geriausias ir būdingiausias nuotraukas, iš negatyvų jas padidina ir rengiasi išleisti stambų veikalą apie lietuvišką veiklą išeivijoje. Puikios ir geros nuotraukos su nostalgija daug kam primins gražias dienas, šventes ir asmenis, kurie čia veikė New Yorko ir apskritai lietuviškoje išeivijoje.

Dail. Daina Jurkutė padarė didelio formato Vyti ir jį padovanoti LB apygardos valdybai. Vytis naudojamas scenoje didžiųjų minėjimų ir švenčių metu. Apygardos valdyba dailininkei dėkoja. Dailininkė Daina dirba didelėje įstaigoje, kuri rūpinasi teatrų ir architektūrinių pastatų apšvietimu. Dirba kaip dailininkė projektuotoja.

Kultūros Židinio administracija ieško priemonių sutelkti daugiau lėšų Židinio išlaikimui. Tuo tikslu administracija surengė ir Vilniaus Jaunimo teatro spektaklį, kur buvo suavidinta Žemaitės *Trys mylimos*. Administracija taip pat liepos 28 rengė susitikimą su Lietuvos vicepremjėru Algirdu Brazausku. Abu renginiai sutraukė gana daug žmonių, ir Židinio administracijai liko pelnas. Ir ateityje administracija planuoja surengti didesnio masto renginių, kurie sutrauktų daugiau žmonių Tokiu būdu bus palengvintas Židinio išlaikymas.

Iš Lietuvos yra atvykę ypatingai daug žmonių. Visi jie lankosi lietuvių renginiuose Kultūros Židinyje. Yra atvykę ir jaunų žmonių, kurie ieško laikino darbo.

Ieško darbo du jauni ir stiprūs vyrai. Gali dirbti visokius darbus. Taip pat darbo ieško mergina, kuri irgi gali dirbti visokius darbus. Visi atvykę iš Lietuvos. Kreiptis į Vyto Gerulaičio įstaigą. Tel. 718 847 - 5522.

Brooklyne, ruošiasi rudenį vykti į Jeruzalę Šv. Rašto studijoms. Tėv. Benediktas Jurčys, kuris praėjusiais metais jau studijavo Romoje teologiją, taip pat grįžta tęsti studijų.

Tie apsilankymai iš Lietuvos, kurių numatoma ir daugiau, stiprina lietuvių pranciškonus ir glaudžiau jungia į vieną veiklą tėvynėje ir išeivijoje.

L. A.

Valdas Anelauskas, žurnalistas, prieš metus atvykęs iš Lietuvos, liepos pradžioje dalyvavo specialioje konferencijoje Prahoje. Konferencijos tema — "Taikus kelias į demokratiją". Jis ten atstovavo Lietuvos Laisvės lygai. Jo pasikalbėjimas per Laisvės Žiburio radiją buvo perduotas liepos 22.

Ateitininkų sendraugių poilsio ir studijų savaitė bus rugpjūčio 11 - 18 pranciškonų vasarvietėje Kennebunkport, Maine. Savaitės kapelionu bus kun. Vytautas Pikturna. Iš New Yorko vyksta Petras ir Pranutė Ažuolai, Kostas ir Juzė Norvilai. Savaitę organizuoja ir jai vadovauja dr. Česlovas Masaitis.

Priėmusios Pirmąją Komuniją Apreiškimo parapijos bažnyčioje. Iš k.: Gabija Astrauskaitė, Vaiva Razgaitytė, Rūta Siminkaitė. Už jų klebonas kun. Vytautas Palubinskas ir Tėv. Edmundas Atkočiūnas, OFM, iš Lietuvos. Nuotr. D. Jūrytės

IMPORTUOTŲ MADŲ PARODA KULTŪROS ŽIDINIO SVEČIAMS

Kultūros Židinyje liepos 15 naujas savo drabužių kolekcijas parodė 5 drabužių projektuotojai iš Sydney, Australija, kurie finansuojami "The Australian Cotton Foundation" lankėsi Istanbule, Jeruzalėje, Paryžiuje ir New Yorke. Be madų kūrėjų buvo šukuosenų meistrai, choreografai ir žinoma drabužių modeliotojai.

Hedy Kauler, Vengrijoje gimusios drabužių projektuotojos leitmotyvas — romantinis, "senamadis", Austrų-Vengrų imperinis stilius. Vėliau, gyvendama Australijoje, ji įjungė unikalios grožio žemyno nepakartojamą didingumą ir ugningą vitališkumą. Penkių stadijų australietiška diena — taip projektuotoja stilizavo laiką. Jos sukurti maudymosi kostiumai spalvų gamoje perteikia ryto žaras, dienos pilnatvę ir kontrastingą baltą-juodą derinį.

Žavingus tropikinius, jūros faunos ir floros motyvus įkomponavo jauna dizainerė Anna Benet. Jos praktiškos, beformės palaidinukės ir jaunimui skirtų va-

PADĖKA

Visiems draugams ir bičiuliams, užprašiusiems mišias, aukojusiems įvairias maldas ir už pareikštą man užuojautas liūdesio valandoje, netekus mylimo brolio Vincento Vitkaus, širdingai dėkoju. Nuliūdęs brolis Edvardas Vitkus.

Mergina ieško darbo šeimoje. Kreiptis telefonu 718 846 - 4123.

Ramona Rataitė

kūrėjo Nelson Leong vakarinių nepaprastai elegantiškų spalvų ir linijų puošnių suknelių kolekcija. Paralelinė prancūzų kalba sklindanti muzika ir kinematografinė interpretacija (scena iš Australijoje sukurtu meninio filmo), naujai stilizuoti elementai, dominavo dvigubi aksesuarai, pvz. skrybėlaitė ir pirštinaitės. Spalvos švelnių tonų, kartu ir tradicinėmis balta, raudona, juoda.

Tai buvo tikrai profesionalus šiuolaikinių madų show. Parlinkėsime, kad visi iš matytų drabužių projektų būtų įtraukti į mass-production, tuo atnešdami didžiulį pelną kūrėjams.

Didžiausias aciu žinoma, Ramonai Rataitei, kurios tautinio nuosirdumo dėka, visa tai pavyko išvysti Židinyje.

Skoningas ir New Yorko organizatorių salės paruošimas. Padėka moterims iš Lietuvių Moterų Federacijos N.Y. Klubo ir Vyr. Skaučių Židiniui "Vilija".

Antanas Baniūnas

KULTŪROS ŽIDINYS ŠAUKIASI JŪSŲ PAGALBOS!

Panaudokite šią atkarpą ir siųskite šiuo adresu:
LITHUANIAN CULTURAL CENTER, 355 Highland Blvd. Brooklyn, N.Y. 11207

NARIO MOKESTIS:

Organizacijai (\$50.00).....
Asmeniui (\$25.00) .....

PAGALBINĖ AUKA:

Organizacijos pavadinimas, arba asmens vardas ir pavardė:

Adresas:

(Visos aukos nurašomos nuo valstybinių mokesčių)